

Liber quartus de consolatione philosophie

res honores. et pp̄ sui autem q̄ est digna imitatione. **E**tia phia d̄i eē q̄uis ore. i. stabili sermone qz sermones phici firmitate rōnum s̄t stabiliti. **N**ō cū phia oñt qd̄ sit sūmū bonū. et in q̄ sitū s̄t z fecisset exhortationē ad illud querēdū: intēdebat oñdē modū q̄ ad illud puenit. s̄ anteqz explet illā intentionē: boeci⁹ velut audius ad sciendū quedā qz ignorātia detinebat ipm̄ i merore: int̄rupit intentionē phie/ volētis pla dīcē. **N**ō q̄ phia d̄i p̄cua veri lumis. qz ipsa clarificat aīaz et ēbit eā ab obscuritate ignorātie ad lucē sapie et ad claritatē intellectu⁹ ex li. de pomo. **A**ristotel⁹ **V**el iō d̄i p̄cua veri lumis. qz p̄ ipam tanqz p̄ viā hō puenit ad cognitionē veri lumis qd̄ ē de us. qz scribit̄ in li. de pomo qz p̄ phiam hō cognoscit suū creatorē q̄ de nihilo fecit oīa qui est inceptor oīm inceptorū. et oīm p̄ncipioz p̄ncipiū. **E**t ibidē scribit̄ oportuit vt phia mitteret ad in/struendū ignorātes. et eos q̄ nō cognouerūt suū creatorē

Sz ea ipa ē vel maxia n̄ri cā meroris. qz cū rez bon⁹ rector existat. vel esse oīo mala possint: vel impunita pretereant. qd̄ solū quāta dignū sit admiratione/profecto p̄sideras. **A**t huic aliud maius adiungit̄. **N**az imperate florentesqz nequitia: stus non solū premijs ca/ret vez etiā sceleratoz pedibus subiecta calcat. et in locū facinoz supplicia luit. **Q**ue fieri in regno sciētis oīa: potentis oīa: s̄ bona t̄mmodo volentis dei: nemo satis potest nec admirari nec conqueri

vicioz loco. que. s̄. p̄dīta fieri. i. p̄mitti in regno. i. in mūdo scientis oīa. s̄. dei. z potētis oīa. s̄ vo lētis z intēdētis t̄mō bōa nemo satis nec admirari nec p̄queri p̄t. i. q̄rimoniā facē. **N**ō qz ma la sūt in mūdo p̄z qz rō sp̄ dep̄cat ad bonū. **C**ū q̄ mali nō regant iudicio recte rōnis s̄ vincant passionib⁹ ire et p̄cupie/ iō deficiūt a bono. **I**tē supabūdātia z defectus s̄t de genē maloz/ cū vir tus p̄sistat i medio. cū igit̄ in plibus sit supabūdātia et defect⁹: p̄z qz mala sūt i mūdo. cū t̄n oīa dependeat a deo celū et tota natura et deus eēntialit̄ sit bon⁹/ mirabile ē quō mala esse possint. vel saltē p̄maneat impunita. **N**ō qz qz boni attingūt finē oīm rez. s̄. sūmū bonū. iō s̄t potentes. mali at̄ qz h̄ ipm̄ attingē nō p̄nt/ s̄t impotētes. **E**t qz boecius i primo li. sef̄ p̄sa dīcē se ignorare q̄s sit finis oīm rez. iō putabat bonos esse impotētes. malos at̄ potētes. z de h̄ boecius admirat vt p̄z in l̄ra. et ista est vna causa sui doloris.

P. **T**uz illa z eēt inq̄t infiniti stuporis oibusqz horribilius mōstris. s̄i vti tu estimas i t̄ati velut patriffa milias dispositissima domo. vilia vasa colerent: preci oīa sordescerent. **S**z non ita ē. **N**ā si ea que pauloan̄ cōclusa sunt inconuulla seruant. ipso de cuius nunc regno loq̄mur auctore cognosces. semp̄ quidem potētes esse bonos. malos vero abiectos sp̄ atqz imbecil les. nec sine pena vnqz eē vitia. nec sine p̄mio stutes **B**onis felicia: malis sp̄ infortūata p̄tingē. **U**ltiqz id gen⁹ q̄ sopitis q̄relis firma te soliditate corroborēt.

agnosces bonis sp̄ p̄tingē felicia et malis infortūata. z agnosces multa id gen⁹. i. h̄ generis q̄ corroborēt te firma soliditate p̄ aduersitatē fortūe q̄relis tuis sopitis. i. remotis. **N**ō sic postea p̄tēbit oīa q̄ fiunt recte/ sūt a deo. **C**ū igit̄ ordo iusticie req̄rat vicia puniri. z stutes remunerari

Libri quarti Retrum primum

si mali manerent impuniti, et boni irremunerati, et sic perversus ordo esset in domo dei, sicut in mundo quod est horribilius omnibus monstris.

Hic philosophia dat modum curandi ipsum boetium, dicitur in dudu, sicut in 3° li. vidi/ si formam vere beatitudinis me monstrante, i. docete omnibus decursis, i. pertransitis que puto necessaria premittere, ostendam tibi viam que te reuehat, i. reducat domum, i. ad cognitionem vere beatitudinis, et ergo affigam, i. apponam tue menti pennas, i. rationes quibus mens possit se tollere in altum, ut depulsa perturbatione contingente tibi ex affectu bonorum temporalium reuertaris sospes in patriam meo ductu, mea semita meis vehiculis.

Non quod per pennas quas philosophia premit affigere menti boetii intelligit speculatio rationis et intellectus, virtus et sapientia. Sic enim avis volando in altum, deducit auxilio penarum, sic mens humana speculatione rationis et intellectus virtute et sapientia erigitur in contemplatione summi boni.

Illud est primum metrum huius quarti cuius primus versus dicitur metrum almanicum ab inuatore, dactylicum a pede per dante, scilicet versus dicitur metrum archilochium ab inuatore, iambicum a pede per dante. In quo metro philosophia ostendit viam per quam puenit ad cognitionem summi boni, et per considerationem creaturarum que gradatim sunt ascendende que usque iueniat aliquid quod premineat omni creature, et istam viam edidit sibi similitudine aui volantis. Primum ergo edidit viam que mens pueniat ad cognitionem summi boni, et ostendit quod mens iudicabit cum illic puenierit, scilicet ibi. Duc te, primum dicit, dicit quod affigam penas menti tue sunt etiam mihi pene volucres, i. veloces, sicut et sapientia que descendit, i. penetrat celsa, i. alta poli, que penas cum mens velox sibi induit, i. assumit ipsa posita, i. odio habens terras despiciat eas quando vltimum creatorem et mens superat globum, i. spericum corpus immensum aeris cognoscedo quod vltima aeris est creator. Nubes videtur per tergum quod vltima nubes que est cognitionem summi boni et ascendit virtute, i. similitudine ignis que ignis calet ex agili, i. veloci motu etheris, i. celi, et vltimum precedit mens inuestigando donec surgat, i. eleuetur in domos astriferas, i. in orbem planetarum, et coniungat vias suas per hebo, i. soli, inuestigando quod sol non est deus donec comiteat iter gelidi senis, i. saturni que est super sole, mens inquam exis miles coruscus sideris, i. dei que est splendor didu sidus, et vltimum ascendit super orbem planetarum donec pcurrat, i. pertransit circulum astri, i. celum stellarum que, astro pingit, i. ornat micans nox, quod nox stellis firmamenti illuminat, vbi, i. postquam satis fuerit exhaustum, i. speculatione euacuatum quod nulla stellarum est deus, mens vltimum ascendit donec relinquat extimum polum, i. vltimum celum, et premat dorsa velocis etheris, i. firmamenti, sicut, propositus, i. potes reueredi lumis, sicut, dei. Hic super vltimum polum dominus regum, tenet sceptrum, i. imperium, et temperat, i. moderat habenas, i. regimia orbis et manens stabilis in se regit volucrum, i. velocem currum, i. circulare motum corporum celestium. Deo exis coruscus arbiter, i. splendor iudex regum.

Et quam vere formam beatitudinis me dudum monstrante vidisti, quo etiam sita sit agnouisti, decursis omnibus que premittere necessarium puto, viam tibi que te domum reuehat ostendam. Pennas etiam tue menti quibus se in altum tollere possit affigam, ut perturbatione depulsa, sospes in patriam meo ductu, mea semita

meis etiam vehiculis reuertaris sospes in patriam meo ductu, mea semita meis vehiculis.

Metrum dactylicum almanicum

Sunt etiam penne volucres mihi
Que celsa conscendant poli.

Quas sibi cum velox mens induit

Terras perosa despiciat

Aeris immensum superat globum

Nubesque post tergum videt.

Qui que agili motu calet etheris

Transcendit ignis verticem

Donec in astriferas surgat domos

Per hebo que coniungat vias.

Aut comitetur iter gelidi senis

Diles coruscus sideris

Cel quocumque micans nox pingit.

Recurrat astri circulus.

Atque vbi iam exhausti fuerit satis

Polum relinquat extimum.

Dorsaque velocis premat etheris

Compos verendi luminis

Hic regum sceptrum dominus tenet

Orbisque habenas temperat

Et volucrum currum stabilis regit

Regum coruscus arbiter

Non quod dicit ignem calidum motum celi, ex quo videtur quod ca

Prosa secunda

lor nō sit p̄pria z p̄ seclitas ignis cū sibi debeat p̄ motū celi. **S**z dicēdū q̄ loc⁹ nō solū ē cā cō
seruatiā locati s̄ oim accidētū naturalit̄ p̄sequētū. vñ qz celū ē loc⁹ ignis nō solū est cā ip̄ius /
gnis. s̄ etiā ip̄s calor ignē p̄sequētis. z qz p̄tēa dispositio celi fm quā habz caliditatem sup
oīa ē mot⁹ eius. iō dic̄ ignē calē motū celi. nō excludēs p̄ h̄ qn calor sit p̄ se q̄litas ignis. **N**ō
q̄ saturnū vocat gelidū senē nō q̄ sit gelid⁹ formalit̄ s̄ effectiue. **E**t enī effectiū geluz frigidit̄ z
dī senex qz mot⁹ ei⁹ tard⁹ ē ad modū senis. nā cursuz suū cōplet pluri tēpore qz sol vel q̄ lūa.

Huc te si reducem referat via

Quam nunc requiris immemor

Nec dices memini patria ē mihi

Hinc ortus. hic sistam gradum

Quasi terrarum placeat tibi

Noctem relictam visere

Quos miseri toruos ppli timēt

Cernes tyrannos exules

nisi reuertat: eē qd̄ a deo accepit affectiōe frenoz deturpatū prozsus amittit. prop̄t qd̄ dicit̄ i
2° metro tertij libri Repetunt p̄rios queqz recursus. Redituqz sua singula gaudent **N**ec manet
vlli traditus ordo. Nisi quod fini iuxerit ortum **S**tabilemqz sui fecerit orbem.

Boni bonuz adipisci possunt quod
desiderant. mali vero minime

Quam ego Pape in quā. vt magna promittis.
nec dubito quin possis efficē. **T**u modo quē
excitaueris. ne moreris.

iā ont̄ q̄s sit finis rez. et q̄bus gubnaculis mūd⁹ regat. nūc p̄hia vult adhibē boecio p̄fectā curā
remouēdo dolores in q̄s boeci⁹ incidit ex igr̄tia p̄missoz. **E**t p̄mo boeci⁹ h̄ petit. z p̄hia 2° illud
p̄sequit̄ ibi. **P**rimū igit̄. **D**ic̄ p̄mo **I**um igit̄. s̄. finito sermone p̄hie. **E**go boeci⁹ in quā. **P**ape ē
intētiō amirātis o p̄hia tu magna p̄mittis nec dubito qn̄ possis efficē. i. ad effectū producē. tu
mō ne moreris. i. nō p̄trahas me quē excitaueris ad audiēdū. **N**ō q̄ sapiēs nihil p̄mittit qd̄
adimplē. nō possit qz opus sapientis ē nō mentiri. s̄ dic̄ boeci⁹ p̄hie. **S**ic magna p̄mittis nō du
bito quin efficere possis.

P. Primū igit̄ inqt̄ bonis sp̄ adesse potētia. malos
cūctis viribus esse desertos agnoscas licebit. **Q**uorū
q̄dem alterz demōstrat̄ ex altero **N**ā cū bonū malūqz
p̄traria sint: si bonū potēs eē p̄stiterit/liquet imbecil
litas mali. **A**t si fragilitas clarescat mali: boni firmi
tas nota ē. **S**z vti n̄re sentētie fides abūdātor sit/al
terutro calle p̄cedā. nūc hīc nūc inde. p̄posita p̄firmās

s̄. ex h̄ q̄ mali s̄ virib⁹ deserti. z h̄ eāz s̄dit. d. nā cū bonū z malū sint p̄ria. si bonū eē potēs p̄sti
terit. liquet. i. manifestū fuēit. imbecillitas. i. impotētia mali. et si fragilitas clarescat mali/firmitas
boni nota ē. **S**z vt abūdātor sit fides n̄re sn̄ie alterutro calle. i. v̄qz via p̄cedā p̄firmās p̄posi
ta. nūc hīc. s̄. ex firmitate. nūc inde ex fragilitate mali. **N**ō q̄ p̄hia dictū suū q̄ si boni s̄ potēs
tes: mali s̄ impotētes/sūdat sup̄ p̄sideratōne topicā. s̄. **S**i p̄positū in p̄posito: et oppositū i opposi
to. vt si sanitas est bō. egritudo ē mala. **D**ic̄ q̄ velit p̄cedē vtraz via. ex potētia bonoz p̄bādo im

Prosa secunda

hoc modo non solum potentes esse sed oio esse desinunt. Nam quod communem omnium quod se finem relinquunt: pariter quod esse desistunt.

Si non volentes sed a terribili libidine passionum uertuntur ad vitia potentia est non posse resistere passionibus. Si autem sciens et volens impotens est etiam quod oio non sunt. Cum enim ois natura in quantum habet ordinem ad finem, in quantum tamen aliquid desistit ab ordine ad finem in tantum deficit a natura, et per consequens ab esse ipsius nature. Ita ratione pretendit in se et dicitur Cur enim relicta salute mali sectantur vitia, ne per nunquam habet ex inscitia, id est ex ignorantia bonorum? Sed quod est eneruatum, id est debilius cecitate ignorantie, quod dicitur nihil. An ipsi nouerunt sectanda bona, sed ipsos inuersos libido, id est concupiscentia precipitat in vitia, et sic ipsi fragiles incontinentia, id est propter incontinentiam libidinis nequeunt vicio oblatari, id est resistere. An sciens et volens deserunt bonum et descedunt ad vitia voluntate scia, sed hoc modo non solum potentes esse desinunt sed oio desinunt esse. Cuius assignat rationem, nam quod relinquunt eodem finem omnium quod se, id est deum quod est ipsum esse: pariter esse desistunt. Non quod primum ens verissime habet esse, nam ipsum est causa esse omnibus ut sunt, ut patet per commentum in metaphysica, et per eadem et in. Ab hoc ente derivatum est singulis esse et vivere, quanto ergo magis per vitia aliquis recedit a primo esse: tanto magis desinit esse. Unum Gregorius in libro de moribus loquens de diabolo dicit quod diabolus bene dicitur non esse quia a summa essentia recessit, et per hoc quotidie crescente defectu redit ad non esse quoniam ab eo quod vixit esse cecidit. Non quod philosophia tres assignat causas ex quibus ois peccatum procedit. Dis enim peccat vel peccat ex ignorantia, et hunc modum primo tangit, vel peccat ex impotentia resistendi, et istum secundo tangit, vel ex voluntate et malicia, et illum modum quia

quod dicitur cuius mirum forte videatur, ut malos quod plures hominum se eosdem non esse dicam. Sed ita se res habet. Nam quod mali se eos malos esse non abnuo, sed eosdem esse pure atque simpliciter nego. Nam uti cadaver hominem mortuum dixeris: simpliciter non hominem appellare non possis, ita viciosos malos quod esse peccerim: sed esse absolute nequeam profiteri. Est enim quod ordinem retinet servatque naturam.

Quod non ab hac deficit, esse etiam quod in sua natura situm est delinquit, sed nequeam profiteri ipsos absolute esse sine determinatione distrahente, et replicat causas primum dicitur d. Solum enim illud est quod ordinem recte servat in natura, quod autem ab hac natura et ab ordine deficit: etiam esse quod in sua natura situm est delinquit. Non quod malum est determinatio distrahens sic et mortuum, unde sic procedendum est cadaver hominis esse hominem mortuum, non tamen simpliciter procedendum est cadaver esse hominem. Sic quocumque malum procedendum est esse malum: non tamen simpliciter procedendum est ipsum esse, unde sic patebit tria philosophia, homines perversi in malicia humana miserunt naturam, sed per maliciam homines desinunt esse quod fuerant.

Sed primum inquit mali. Ne ego quidem negaverim, sed hec eorum potentia non a viribus sed ab imbecillitate descendit.

Possunt enim mala que nunc valerent si in bonorum efficientia manere potuissent, que possibilitas eos evidentius nihil posse demonstrat.

Rudet philosophia, ego non quidem negaverim quoniam mali possunt, sed hec potentia ipsorum non descendit a viribus sed ab imbecillitate, id est a fragilitate, quod declarat, quia mali primum quidem mala, que nunc valerent, si possent si potuissent manere in efficientia eorum bonorum, id est si efficientia malorum esset talis qualis illa qua habent boni que potissima est ut patet ex dictis, que possibilitas malorum que primum mala, demonstrat eos evidentius nihil posse. Non quod dicit malos nunc posse mala si permanerent in efficientia bonorum, ex quo videtur quod boni non primum facere malum, nec per consequens peccare, quod falsum est, cum iustus septies in die cadat et fortior resurgit secundum scripturam. Ad hoc dicendum quod boni non primum facere malum ex electione recte ratio

norantia, sed mali peccantes ignorantia sunt impotentes. Si autem sciunt bonum esse adherere virtuti, et declinant ad vitia, aut volentes derelinquunt bonum aut non sequitur quod sunt impotentes quia maxima impotentes relinquunt bonum: sequitur quod non tamen impotentes sunt etiam quod oio non sunt. Cum enim ois natura in quantum habet ordinem ad finem, in quantum tamen aliquid desistit ab ordine ad finem in tantum deficit a natura, et per consequens ab esse ipsius nature. Ita ratione pretendit in se et dicitur Cur enim relicta salute mali sectantur vitia, ne per nunquam habet ex inscitia, id est ex ignorantia bonorum? Sed quod est eneruatum, id est debilius cecitate ignorantie, quod dicitur nihil. An ipsi nouerunt sectanda bona, sed ipsos inuersos libido, id est concupiscentia precipitat in vitia, et sic ipsi fragiles incontinentia, id est propter incontinentiam libidinis nequeunt vicio oblatari, id est resistere. An sciens et volens deserunt bonum et descedunt ad vitia voluntate scia, sed hoc modo non solum potentes esse desinunt sed oio desinunt esse. Cuius assignat rationem, nam quod relinquunt eodem finem omnium quod se, id est deum quod est ipsum esse: pariter esse desistunt. Non quod primum ens verissime habet esse, nam ipsum est causa esse omnibus ut sunt, ut patet per commentum in metaphysica, et per eadem et in. Ab hoc ente derivatum est singulis esse et vivere, quanto ergo magis per vitia aliquis recedit a primo esse: tanto magis desinit esse. Unum Gregorius in libro de moribus loquens de diabolo dicit quod diabolus bene dicitur non esse quia a summa essentia recessit, et per hoc quotidie crescente defectu redit ad non esse quoniam ab eo quod vixit esse cecidit. Non quod philosophia tres assignat causas ex quibus ois peccatum procedit. Dis enim peccat vel peccat ex ignorantia, et hunc modum primo tangit, vel peccat ex impotentia resistendi, et istum secundo tangit, vel ex voluntate et malicia, et illum modum quia

rauior est ultimuz ponit. Dicit philosophia excludit dubitationem Aliquis enim dubitaret quomodo aliquis posset esse malus et tamen dici non esse, sed excludit philosophia, d. Mirum forte videatur cuius mirum forte videatur, ut malos quod plures hominum se eosdem non esse dicam. Sed ita se res habet quibus quis mirum forte videatur. Nam quod mali se eos malos esse non abnuo, id est nequeam profiteri ipsos absolute esse sine determinatione distrahente, et replicat causas primum dicitur d. Solum enim illud est quod ordinem recte servat in natura, quod autem ab hac natura et ab ordine deficit: etiam esse quod in sua natura situm est delinquit. Non quod malum est determinatio distrahens sic et mortuum, unde sic procedendum est cadaver hominis esse hominem mortuum, non tamen simpliciter procedendum est cadaver esse hominem. Sic quocumque malum procedendum est esse malum: non tamen simpliciter procedendum est ipsum esse, unde sic patebit tria philosophia, homines perversi in malicia humana miserunt naturam, sed per maliciam homines desinunt esse quod fuerant.

Dicit philosophia excludit dubitationem eorum tingente circa principale propositum. Ostendit tamen est enim quod mali sunt impotentes, aliquis dubitaret quomodo hoc vixit sit cum tamen plures tamen sit dicitur quod mali primum, sed soluit philosophia, et ostendit quod potentia malorum nulla sit, ibi dicitur si vti. Dicit philosophia boeci tamen inquit obiciendo quod dicitur quod mali primum sed eorum

Libri quarti de consolatione philosophie

nis que sp deprecatur ad optia. lz de potētia absoluta possint facē malū. in qntū tm potētia eoz cō iungit volūtatē et electioni q eligūt bonū et nō malū. sic dicunt nō posse facē malum

Dic pbat q potētia maloz nlla sit triplr. scda ibi. Atq; vt itelligas etia ibi. **H**uc accedit **P**rimo dic. si cur collegimus pauloante. malū nihil est. et mali tm pnt mala. ex h liquet improbos nihil posse. **E**t dic boeci. pspicū est nihil. cū malū nihil sit. h mali tm pnt mala. q pnt nihil. et p nō nlla est eoz potentia **N**ō de h q malū nihil sit. visū ē pus. et dic bēns Augl. Cuz vniuerse nature p hū dei facte sint. iniquitas p ipm facta nō est. qz iniquitas nlla sōna est. z pccm nō est natura. h viciū nature appetētis illud qd non est sui ordinis.

Dic pbat idem alio mō. d. **P** boeci quēnā sit vis h potētie q mali dūr posse. sic psideā ex dicendō **N**os pauloā diffiniūtm nihil esse potētis sūmo bono. i. xco. **I**ta ē dic boeci. et pbia **S**z idē. i. sūmū bonū n pnt facē malū. **D**ime dicit boe. **E**t pbia. ē igit aliqs q putet hoies oia posse. **N**eo dic boe. nisi qs insaniat et pbia sūūgit. i. idem hoies pnt malefacē. **U**tinā n possent dic boeci. **I**git pbia arguit. cū igit tmōdo potens bonoz possit oia. nō at pnt oia potētes maloz. manifestū est eosdez min⁹ posse q mala pnt. **N**ō q posse etiā tūc deberet oipotētissimo. i. deo qd fallū est. vñ pnt argui ex lra sic **D**eus pnt oia et nō pnt malū **M**ali nō pnt oia et pnt malū. q posse

Dic pbat idē 3° mō. d. **H**uc accedit q ordim⁹ oēm potētiā esse numerādā int expetēda z oia expetēda. i. desiderādā referri ad bonū velut ad qddā cacumē. i. ad pfectionē sue nature. h possibilitas. i. potētia patrādi scelēis. i. faciēdi malū nō pnt referri ad bonū. igit expetēda nō est. ois at potētia expetēda ē. liquet igit potētiā maloz nō ē potētiā. **N**ō q rō sic pnt formari ex lra **D**is potētia q est potētia natura ē appetēda z referit ad bonū. q potētia mali nō ē potētia

Dic ex diāis pcludit pclusionē pncipalē pfirmādo eā auctoritate platonis. d. **E**x qbus itz declaratis apparet mīme dubitabil potētia bonoz z infirmitas maloz. z liqēt verā eē illā sentētiā platonis. **S**olos sapientes posse facē qd desiderant. improbos hō explē posse qd libeat. i. qd libidini placeat. qd hō desiderēt rōnali appetitu malos explē nō posse. **F**aciūt enī mali q libet. i. q libido expetit dū putāt se adepturos bonū qd desiderāt p ea qb⁹ delectent h mīme adipiscunt. qm pbra. i. vicia

Nam si vti pauloāte collegim⁹. malum nihil est: cum mala tātummodō possint. nihil posse improbos liquet.

B. Perspicuum est

Nō q rō sic format. **P**osse malū ē posse nihil. cū malū nihil sit. h mali tm pnt mala. q pnt nihil. et p nō nlla est eoz potentia **N**ō de h q malū nihil sit. visū ē pus. et dic bēns Augl. Cuz vniuerse nature p hū dei facte sint. iniquitas p ipm facta nō est. qz iniquitas nlla sōna est. z pccm nō est natura. h viciū nature appetētis illud qd non est sui ordinis.

P. Atq; vt itelligas quēnā sit hui⁹ potētie vis. sūmo bono nihil potēti⁹ eē pauloante diffiniūtm. **B.**

Ita ē inq; **P.** Sed idem inquit facere malū nequit

B. Dime. **P.** Est igit inquit aliquis q oia posse ho-

mines putet? **B.** Nisi qs insaniat. nemo. **P.** Atqui

ijdem possunt mala. **B.** Utinā quidem inq; nō pos-

sunt. **P.** Cum igitur bonoz tmōdo potens: possit

omnia. nō hō queant omnia potentes etiam maloz.

eosdem qui mala possunt. minus posse manifestum ē

malū magis arguit impotētiā q potētiā qz si arguēt potē-

tiā tūc deberet oipotētissimo. i. deo qd fallū est. vñ pnt argui ex lra sic **D**eus pnt oia et nō pnt malū

Mali nō pnt oia et pnt malū. q posse malū magis arguit impotētiā q potētiā.

Huc accedit q oēs potētiā inter expetēda numerā

dā. oiaq; expetēda referri ad bonū. velut ad quod-

dam nature sue cacumen ostendim⁹. **S**ed patrādi sce-

leris possibilitas: referri ad bonū non pōt. expeten-

da igit nō ē. **A**tqui ois potētia expetēda ē. **L**iquet

igit maloz possibilitatem non eē potētiā

Huc accedit q oēs potētiā inter expetēda numerā

dā. oiaq; expetēda referri ad bonū. velut ad quod-

dam nature sue cacumen ostendim⁹. **S**ed patrādi sce-

leris possibilitas: referri ad bonū non pōt. expeten-

da igit nō ē. **A**tqui ois potētia expetēda ē. **L**iquet

igit maloz possibilitatem non eē potētiā

Ex quib⁹ oibus bonoz quidē potētia. maloz hō mī-

nime dubitabil apparet infirmitas. **U**erāq; illā plar-

onis esse sentētiā liquet. **S**olos qd desiderent facere

posse sapientes. improbos hō exercere quidem qd li-

beat. qd hō desiderent: explere nō posse. **F**aciūt enī

que libet. duz p ea quibus delectantur id bonum qd

desiderāt. se adepturos putāt. h minime adipiscunt.

qm ad beatitudinē probra non veniunt. **N**ōndū q de

Retru secun
liberū ē expetēda rōnali libidinis
rōnali z qd libidinis qd libidinis
potētia rōnalis libidinis
nō ē desiderēda qd libidinis
a eoz vti vti in eodem
Dic pbat idē
nōndū dicitur
Dic pbat idē
Soli culmine reg
Purpura clares nitente
Spectos vultibus armis
Deo tenus committentes
Rubeis cordis mibulos
Dicitur siquis superbis
Veni tegmina colcas
Im vident intus artas
Dominos ferre carentes
Vincit cui libido vorat
Aquilis corda veniens
Vincit flagellat ira mentes
Furibus turbida tollens
Deros aut capros fatigat
Zur spes lobata torquet
Ergo cum caput tot ruyun
Latus terre tyrannos
Non facit quod optat ipse
Dominus passus iniquis
Detinuit amittere ho

Metrum secundum et Prosa tertia

siderium e appetit' ronal. libitu at spectat ad appetitu sensualē. lz g mali affectet btrudine appetitu ronal. tū qz faciūt qd libz/sequētes appetitū sensitivū. id ad btrudine nō pueniūt. sapiētes at q ptenūt delectatiōes sensuales z inuitunt itellectualib'. ipi sē q pficiūt aiaz suā sciētia sui creato ris q de nihilo fecit eos vt scribit in lib' de pomo. **Aia non tristabit neqz p̄turbabit cū recedit a corpe vt scribit in eodem**

Metrum trochaicū alemāni cū p̄stās dimetro acatalect

**Uos vides sedē celsos
Solij culmine reges**

**Purpura claros nitente
Septos tristibus armis
Dre toruo comminantes
Rabie cordis anhelos.
Detrahat siquis superbis
Flani tegmina cultus
Jam videbit intus artas
Dominos ferre catenas
Dinc enī libido versat
Auidis corda venenis
Dinc flagellat ira mentem
Fluctus turbida tollens
Deror aut captos fatigat
Aut spes lubrica torquet
Ergo cum caput tot vnum
Cernas ferre tyrannos
Non facit quod optat ipse
Dominis pressus iniquis.
Dentibus amittere hoīem humanam naturam**

Uides ne igit' quāto i sceno probra voluāt.
qua pbitas luce resplēdeat? In quo p̄spiciūt

e nūq' bonis p̄mia nūq' sua scelerib' deesse supplicia.
tū ibi Rex eteni. P̄rio dic sic **Uides ne igit' o boeci in q̄nto sceno. i. in q̄nta vilitate impotētie voluāt p̄bra. i. hoies probrosi et viciosi. vides etiā q̄ luce. i. qua claritate potētie resplēdeat p̄bitas stuosoz hoim. In q̄ sic in suo antecēdēte p̄spiciūt est b' p̄sequēs. s. nūq' bonis p̄mia: nūq' scelerib' .i. hoibus sceleratis deesse sua supplicia** Nō q' mali dnr volui in sceno qz mali z maxī me libidinōsi subus assimilant. sicut postea p̄tēbit q̄ voluūt in sceno fz illud **Sus magis i sce no gaudet q̄ fonte sereno. de q̄bus dic scriptura** **Putruerūt iumēta i stercore suo. Probi at luce resplendent. quia stus z probitas vltra humanā naturā hoīem p̄onehit. et d̄ys assimilat**

Istud est metrum scdm h' quarti. z est metrum mixtum p̄mū dī alemānicū ab inuētoze. trochaicū a pede p̄dānte. scd̄z dī pheregratiū ab inuētoze. spondaicū a pede p̄dānte. **In q̄ metro phia oūt quō pot tētia maloz sit p̄sideranda in q̄bus maxie videt' esse. sic sē reges et p̄ncipes. et dic. incipiendo p̄structionē in septimo x̄su. Siquis det̄bat. i. remoneat p̄ p̄siderationē z itellectū tegmina. i. tegimīa vāni cultus exterioris sup̄bis regibus** **Uos reges vides sedē celsos culmie. i. altitudine solij. i. cathedre q̄s vides claros purpura nitētes. septos. i. circū/datos armis tristib'. i. p̄stātib'. Reges in quā p̄minātes .i. minas imponētes miseris toruo ore. i. crudeli aspectu anhelos. i. cupidos vel festinos rabie cedis. i. crudelitate mortis** **Jam videbit d̄nos tales ferre intus. i. in aīo artas catenas. i. vincula vicioz. Nō manifestat subdēs. Dinc enī. i. ex vna pte libido. i. p̄cupia versat. i. p̄cipitat corda talū ty rannoꝝ auidis venenis. Dinc. i. ex alia pte ira turbida flagellat. i. punit mentē ipsoꝝ. ira in quā tollens. i. excitans fluctus. i. disturbia. aut captos infortunio aliq' merore ipos fatigat. Aut spes lubrica. i. vana torquet. Cū ḡ cernas vnum caput. i. vnu principē ferre. i. sustinē tot tyrānos. i. passioes tyrānizantes. ipē pressus iniqs d̄nis. i. vicijs d̄nantib' nō facit qd optat. Nō q' intētio phie est dicē siq's visu pol set penetrare corda p̄ncipū q̄s videt' sedē in altis solijs ornatos claris indumentis h̄ntes arma terrētia et toruo vultu respiciētes miseros. statim visu cognoscēt ipos ligatos multis catenis insolubilibus. i. passionib' ire. spei. timoris. z sic ligati passionib' nō faciūt qd optāt. z p̄ p̄sequēs sunt impotentes. Nō q' dicit hō pressus iniqs d̄nis. i. vicijs d̄nantibus: nō facit qd optat. dic beatus Aug. in li. de ci. dei **Bonus etiam si seruiat: liber est. malus at si regnat seruus est. nec vni' s̄ qd quins ē/ tot d̄noꝝ seruus ē q̄t vicioꝝ****

**Parrat premiū esse oniuscuiusq' rei
idem quicquid geritur. et viciis atte**

Ista est p̄sa t̄tia h' q̄rti in q̄ oūt phia malis nūq' deesse supplicia. z bonis nūq' deesse p̄mia. **Et p̄mo phia p̄tinuādo se ad p̄cedētia. p̄mo p̄mittit intētū suū. z p̄sequit intē/**

Prosa tertia

Cū ipm bonū sit bñtudo. liq̄t oēs bonos eo q̄ bñi s̄ fieri bēds. s̄ q̄ bñi sunt eos p̄tingit eē deos
 Igit̄ p̄miū bonoz̄ ē fieri deos. qd̄ p̄miū bonoz̄ null⁹ dies dēterat. i. p̄sumit nulli⁹ p̄tās minuet
 nulli⁹ improbitas fuscet. i. obīcurat. Nō q̄ i ista dēductiōe p̄tā nō accipit bñtudinē p̄ statu
 quē boni habituri s̄t p̄ hāc vitā s̄ p̄ statu bñtūdis q̄lis i hāc vita haberi p̄t quē hō p̄sequit̄ per
 p̄ntes. vñ q̄ essentialit̄ ē bon⁹. essentialit̄ ē beat⁹ ⁊ de⁹. ⁊ q̄ nō ē essentialit̄ bonus s̄ p̄cipatūez
 hic etiā ē p̄cipatiōe beat⁹ ⁊ deus.

**Que cū ita sint: de maloz̄ quoq; īsepabili pena dubi/
 tare sapiēs neq̄at. Nā cū bonū malūq; itē pene atq; p̄miū
 aduersa frōte dissidēat: q̄ in boni p̄mio videm⁹
 accidē. eadē necesse ē: i. mali pena p̄traria p̄te respōde
 ant. Sic igit̄ probis: p̄bitas ip̄a fit p̄miuz. ita impro
 bis nequicia ip̄a supplicium est.**

**Iā hō quisq; afficit pena: malo se affectū eē nō dubi
 tat. Si igit̄ sese ipsi estimare velit/ p̄nt ne sibi supplicij
 expertes videri. quos oīm maloz̄ū extrema neq̄cia nō
 afficit modo. verū etiā vehemēt̄ inficit?**

**Uide at̄ ex aduersa p̄te bonoz̄. q̄ improbos pena eo/
 mitec. Omē nāq; qd̄ sit: vnū eē. ip̄mq; vnū/ bonū eē:
 pauloate didicisti. Cui p̄sequēs est: vt omē qd̄ sit. id
 etiā bonū esse videat. Hoc igit̄ modo quicqd̄ a bono
 deficit: eē desistit. Quo fit vt mali desinant eē qd̄ fue
 rat. S; fuisse hoīes. adhuc ip̄a hūani corpis reliq; spe
 cies ostētat. Quae versū in maliciā: hūanā q̄z amiserē
 naturā. S; cū vltra hoīes quēq; p̄uchē sola p̄bitas
 possit: necesse ē vt quos ab hūana p̄ditiōe deiecit in/
 fra hōis meritū dērudat improbitas. Euenit igit̄ vt**

**quē t̄nformatū vicijz videas/ hoīez estimare n̄ possis
 qd̄ improbitas ab hūana p̄ditiōe deiecit. ip̄a dērudat hoīem infra meritū. i. dignitatē hoīs in
 naturā bestialitatis. Igit̄ euenit vt nō possis estimare hoīem s̄ bestia quē vides vitijz t̄nforma
 tū. Nō q̄ q̄dus entū distinguunt s̄m nobilitatē ⁊ ignobilitatē qz nō ē accipe duas sp̄es eque
 p̄fectas s̄ vna est dignior alia. it̄o oportet q̄ omē ens qd̄ nō ē hō sit sup̄ hoīem vel infra hoīez**

dic ont p̄bia q̄ mal nūq; deluns
 sua supplicia. scdo ont quale sit illd
 suppliciu ibi Videant. p̄ma in duas
 fm duas rōnes. scda ibi Iā hō. p̄
 dic. Que cū ita sint. s. q̄ bñi nūq; ca
 rēt p̄mijs. sequit̄ q̄ null⁹ sapiēs pos
 sit dubitare de īsepabili pea maloz̄

**Nā cū bonū ⁊ malū/ p̄ea ⁊ p̄miū. ad
 uersa frōte dissidēat. i. opponant ad
 uerū. necesse ē q̄ respōdeat p̄tia p̄te i pena mali. sic igit̄
 bōis ip̄a p̄bitas fit p̄miū ita neq̄cia ip̄a ē improb supplicium. Nō q̄nūq; s̄biēctis p̄t̄ijs inst̄ ⁊/
 trarie passiōes s̄ vni s̄biēctoz̄ ondīt inesse sua passio tūc p̄ locū a p̄t̄ijs reliq; s̄biēctō assignat in/
 esse similit̄ sua passio Cū igit̄ bonū ⁊ malū sint diuersa s̄biēctā. p̄miū ⁊ supplicium sunt diuersē pass
 ones. si ostēdit bonis nō deesse p̄mia: ostensum ē malis nō deesse supplicia**

**Dic ponit scdaz rōnem q̄ talis ē
 Pena nō hz rōnem pene nisi ex s̄
 q̄ malū q̄ddā est. s̄ q̄ est affect⁹ ma
 lo ip̄e ē affect⁹ p̄ea. s̄ mali s̄ affecti.
 imo infecti malo. s̄ s̄ affecti pena. ⁊
 p̄ p̄ns supplicio. vñ dic in l̄ra. Iā hō
 Pena nō hz rōnem pene nisi qz mala
 q̄ malū q̄ddā est. s̄ q̄ est affect⁹ ma
 lo ip̄e ē affect⁹ p̄ea. s̄ mali s̄ affecti.
 imo infecti malo. s̄ s̄ affecti pena. ⁊
 p̄ p̄ns supplicio. vñ dic in l̄ra. Iā hō**

**Dic p̄bia ont q̄le sit p̄mimum ma/
 loz̄. s̄ t̄nformatio in bestialitatez. ⁊
 ont quō p̄ diuersa vicia hoīes t̄n/s
 formant i diuersas bestias. ibi Aua
 ricia. P̄rio dic Vide o boeci q̄ pe/
 na comitec improbos et diuersa p/
 te bonoz̄. i. p̄ p̄riū ad bonos. didi/
 cisti enī pauloan in 3° li. omē qd̄ ē:
 esse vnū. et didicisti vnū esse bonū
 cui p̄ns ē. vt oē qd̄ sit: videat eē bo
 nū. Igit̄ q̄cqd̄ deficit a bono desistit
 eē. q̄ fit vt mali desinant esse qd̄ fue
 rat. s̄ ip̄a reliq; sp̄es hūani corpis ad
 huc manēs i eis ostētat malos fuil/
 se hoīes. Quare p̄uersi in maliciāz
 amiserē hūanā naturā. s̄ cū sola p̄bi
 tas possit quēq; hoīem p̄uchē vltra
 hoīes. s̄ i naturā diuinā. necesse ē vs**

Libri quarti de consolatione philosophie

mali sit ut probatur per malicia desinunt esse homines. quoniam non est malus esse super homines vel infra. cum autem sola probitas
tas vehat homines super humanam naturam. scilicet ad naturam divinam. sequitur quod malicia deiciat malos infra natu
ram humanam. scilicet ad naturam bestialitatis.

Hic philosophia ostendit quod homines per diuer
sa vicia transformantur in diuersas besti
as. d. Aliquis homo feruet auaricia. scilicet vi
olentus creptor. i. ablator vel raptor
alienarum operum. tunc dicitur sicut lupus.
si homo feror et inquitur quod exercet linguam
litigiosam talis probabiliter est canis. **N**on occultus
insidiator quod gaudet surripuisse a/
licia fraudibus. tunc exequetur. i. probabitur
vulpeculis. si homo intemperans. i. intem
peratus suppletre fremit. tunc creda
tur gestare animam leonis. si homo pa
uidus et fugax quod formidat. habeat si
milis ceruus. homo autem segnis et stupidus
ille torpet. i. tardus est talis vivit asini
natura. i. asinine. homo autem leuis et inconstans quod
permutat studia sua. i. opera nihil differt ab auro. si homo quod immergitur fedis et immundis libidibus ille de
tinet voluptate sordide suis. i. probatur sicut et sic de ceteris viciis prout loquitur. **U**n decludit philosophia. d.
Ita fit ut quod deserta probitate deserit esse homo: cum non possit insinere in conditionem divinam statim in beluam. i. be
stiam. **N**on quod in nobis est duplex status agnoscitur. scilicet intellectus et sensus. **I**ntellectus est quod ad diuinum in nobis
per quem ad superiora ascendimus et deo similes sumus. **S**ensus autem in quantum non obedit rationi est quod brutale in
nobis per quem infra naturam humanam redigimur et bestias similes efficitur. id dicit boetius in tractatu de sus
scentes per quod ad superiora ascenditis et deo similes estis. diuinum autem in homine vocat intellectum.

Istud est metrum tertium huius quarti quod dicitur glyconicum ab iuctore
choriambicum a pede pedante. **I**n quo philosophia ostendit transformationem
hominum in bestias per quendam fabulam. 2. ostendit transformationem mentis per
vicia esse peiorem transformationem corporis ibi. **P**ro leuem. fabu
la quam intendit est de transformatione sociorum vlixis. et est talis
Ulixes post bellum troianum cum redeundo ad patria diu er
rasset in mari puenit in quendam insulam quam inhabitabat dea no
mine **C**irce filia solis quod per gmina et potiones puenit hospi
tes suos mutare in diuersas bestias quod esse socios vlixis quod ad
ipsum puenerat per suas potiones mutauit. **S**ed mercurius addit
vlixi albam florem per quem mutauit transformationem et potione ve
nificam. quibus autem socii sui essent mutati in bestias quantum ad figu
ras corporis. tamen remansit in eis mens integre. exclusa omni bestiali
sententia. **U**n dicitur in libro **E**urus: vetus talis. appulit vela ducis
naritij. i. **U**lixis quod denotat naritius a loco vel a regione de
quod oriundus erat et appulit vagas rates. i. naues pelago. i. ma
ri cuidam insule quod. i. in qua insula residens pulchra dea **C**irce edita
. i. genita ex semine solis illa miscet nouis hospitibus. i. sociis
vlixis pocula tacta carmine. i. incantatione. quod. scilicet. hospites vt
. i. postquam manus **C**irce herbipotens. i. potens herbaz scit. i.
mutauit socios vlixis in varios modos. i. in varias figuras
bestiarum. hinc. i. vnum illorum tegit facies apri. **I**lle. i. alius mar
maricus leo. i. aphyricanus leo factus crescit dente et vngu
ibus. hinc. i. alius nuper lupis additus. i. vnum dux parat fle
re sua transformatione ipse vlulat. **I**lle. i. alius obambulat
. i. circumit teeta. i. domos mitis vt indica tigris. i. tigris in
die. **S**ed licet nomen. i. deitas ar cadis. i. mercurij quod colit

Metrum glyconicum istas
spondeo. choriambo.
pirrhikio

Vela naritij ducis
Et vagas pelago rates
Eurus appulit insule
Pulchra qua residens dea
Solis edita semine
Discet hospitibus nouis
Tacta carmine pocula
Qnos vt in varios modos
Vertit herbipotens manus
Hunc apri facies tegit.
Ille marmaricus leo
Dente crescit et vnguibus
Hic lupis nuper additus
Flere dum parat vlulat

Retru
Mlegis vt indica
Lata mta obambulat
Sed licet nomen
Momen ar cadis
Obitum miferans ducit
Pelle soluerit hospites
Iam tamen mala remig
Que pocula traxerunt
Iam sues cerealia
Glande pabuli veterant
Et nihil mouet integrum
Vere corpus perditis
Sola mens stabulis super
Dona que panis genuit
capla eius crescit in flon
accidit dicit ad expellit
mazoni et huius bestia
quidam separatione pphat
ta comdens teni nulli q
mentem aut bestiaz pphat
O leuem nomen marmaricus
Nec potens gramina
Dente que valeant lice
Corda vertere non valent
Iam est dominus vigo
Arce iudicis abdit.
Dei vna potentius
Dentibus hominem flit
Dura quoniam nant.
Nec nomen corpus
Dente videri sciant.
Eludat miferans
licentiam. Quoniam
tamen su huius imp
Olem ego pphat m
vicio istam huius

Metrum quintum

**Ille tigris ut indica
Læta mitis obambulat
Sed licet varijs malis
Numen arcadis alitis
Obscum miserans ducem
Peste soluerit hospitis
Jam tamen mala remiges
Dre pocula traxerant
Jam sues cerealia
Glande pabula verterant
Et nihil manet integrum
Voce corpore perditis
Sola mens stabilis super
Monstra que patit gemit.**

capilli eius crescunt in similitudine aq̄larū, et unguis ei⁹ q̄i unguis auis, et q̄ trāsmutatio fm̄ illa accidētia ducit ab expressa rep̄tatione sp̄ei huane p̄p̄ deformitate figure. **I**o ut sic p̄t dici trāsmutationē eē factā i bestia aia remanēte. **A**lij dicūt q̄ h̄mōi ēnsmutatio nō sit possibilis fm̄ rē s̄ s̄ q̄nāda apparitiōē phantastica, vñ nō videt rōnale q̄ Nabugodonosor trāsmulerit se ad iunē/ta comedens fenū nisi q̄ quadā mania et apparitiōē phantastica agitatus seipsum reputabat iu/mentum aut bestia, p̄pter quod a consortio hominū eiectus est et cum feris habitabat.

**O leuem nimiū manum
Nec potentia gramina
Membra que valeant licet
Corda vertere non valēt.
Intus est hominuz vigor
Arce conditus abdita.
Nec venena potentius
Detrahunt hominem sibi
Dira que penitus meant.
Nec nocentia corpori
Ventis vulnere sentiunt.**

**Audit infeliciores fore improbos p
litentiam. Queritur Boetius cur li
tiam sit seuire improbos**

Quam ego. Fateor inquam, nec iuria dici video
viciosos: tamen si humani corporis specie ser-

in arcadia q̄ d̄z ales eo⁹ q̄ fingit h̄c alas in pedibus ad designā dū velocitate sui motus. **I**lle mercurius miserās ducē, i. vltimem oblitū, i. circūdatū varijs malis ipse absoluit, i. liberavit euz a pe ste hospitis, i. Circe, tñ remiges, i. locū vltis iā traxerant, i. bibe rāt mala pocula ore, et iā sues effecti verterāt, i. mutauerāt pabu la cerealia, i. nutrimenta panis q̄ panis ē cibus hoim glāde, i. i glā des q̄ est cibus suis, et nihil manet integrū, scz, de figura hūana ip̄s p̄ditis, i. mutatis voce et corpe, sola at mens stabilis manēs gemit sup̄ mōstra, i. sup̄ trāsmutationē corpis quā patit. **N**ō q̄ trāsmutatio hois in bestia remanēte aia rōnali nō est possibilis fm̄ rem, qz si esset possibilis, vlt esset possibilis fm̄ trāsmutationē substātiāle vlt accidētiāle. **N**ō fm̄ substātiāle qz p̄ talē introducif noua forma substātiāle, et sic due forme substātiāles specificē diffe rentes vt forma lupi et hois, s̄l̄ informat̄ idem corpus qd̄ fal/sum est. **N**ec est possibilis fm̄ accidētia p̄p̄ta que disponūt mate riā ad determinatā formā qz impossibile ē materiā s̄z vnā et eandē dispōnem p̄portionari diuersis formis, vñ oio ē impossibile aiaz intellectiua vniri materie disposite ad formā lupi, s̄ trāsmutatio de q̄ h̄ loquit̄ si est possibilis: erit solū fm̄ accidentia individuū p ueniētia ab exterioribus causis quēadmodū videt̄ trigisse de re ge Nabugodonosor, de q̄ legit̄ i Daniele q̄ ex hoibus eiectus ē et fenū comedit vt bos, et rore celi corpus eius infectū est donec

Hic ostendit trāsmutationē mentis per vicia esse deteriozē trāsmutatioē corpis eo q̄ mēs nobilioz ē toto corpe et dic̄ Ego dico manū Circe, i. p̄tate eē nimiū leue, i. imbecillē, nec dico gmi na eius esse potentia qz licet valeant vertē mēbra corpis, nō tñ valent h̄tere corda qz int⁹ est vigor hoim cōdit⁹, i. abscondit⁹ arce abdita, i. mēte abscondita, s̄ hec dira venena, i. vicia potenti⁹ de/ trahūt hoiez sibi q̄ vicia penitus meant, i. p̄transeūt, et nō nocen tia corpi sentiunt id ē sentire faciūt hoiez vulnere mētis. **N**otā/ dū q̄ quia anima nobilioz et excellentioz ē corpore: trāsmutatio facta in anima de stutibus ad vicia stante corpore humano: ip̄a est deterioz q̄ facta trāsmutatione corpis hūani in specie be stie anima remanēte intrāsmutata quia anima intrāsmutata da to q̄ corpus trāsmutet/ adhuc homo dicif homo/ rōne anime, sed remanēte corpore humano et anima trāsmutata: iam homo non dicif homo nisi equiuoce, ergo trāsmutatio anime peioz est trāsmutatione corpis: aia remanēte intrāsmutata.

Ista est q̄rta p̄sa huius q̄rti in q̄ p̄ncipalit̄ tria p̄bat, p̄mo p̄bat ma/ los esse miserieores q̄ cupita p̄ficiūt q̄ si ea nō p̄ficerēt, 2° p̄bat malos es se miserieores si sint impūiti q̄ si sint puniti, 3° oñt illos esse miserieores q̄ faciūt iniuriā q̄ illos q̄ patiūt, scda ibi, q̄ h̄, t̄tia ibi, **N**ā ne illd̄, **P**ri/ mo boeci⁹ p̄sentis p̄ditis facit qd̄ dam notū, et p̄bia sibi rñ det, 2° p̄bia

Libri quarti de consolatione philosophie

psequit principale intentu. ibi **Etenim**
Prio die **Tu** ego boeci^o finito car
mine inq^s. i. dixi ego fateor. i. cedo
veru esse qd didu est. iniuria. i. non
iuste video dici vitiosos mutari i
bestias qlitate. i. vicio aior. tamen
p quis seruent spm hūani co:pis
Tu boeci^o facit notu dicens **Sed**
eis qz mens atrox. i. crudelis seuit pnicie bonoz id ipz noluissez eis licē. i. vt scuiat mali i bonos
Rndet pbia. nec licet. vt monstrabit puenienti loco. tñ si id ipm qd credif eis licē. si h auferat a
malis releuabit. i. subleuabit pena sceleratoz hoim ex magna pte **Nō** licz credat malis licē q
seuiant ptra bonos. non tñ in rei veritate licet qz in lex pta h^o qrti ont pbia q nihil licet malis
ptra bonos. nisi qntu pmittit ex ordinatione diuine puidencie ad vtilitatem bonoz.

Hic pbia psequit principale inten
tu pbandu q improbi st miseriores
q cupita pficiūt qz q pficē n pnt. 2°
ont q in hac vita nihil ē diuturnu i
ppatione ad vitā eternam. 3° ponit
amirationē boeci sup quodaz. scda
ibi **Neg** eni. tria ibi. **Tu** ego **P**rio
die **Necess** est malos eē miseriores
cū pfeceint cupita qz si nō possent
implē. qd forte cuiqua. i. alicui incre
dibile. cui^o pbatio est. **Nā** si miserū
est voluisse pua/ miserū ē potuisse.
sine q. i. posse languēt. i. deficēt effe
ctus miserē volūtatis. **I**taqz cū sin
gulis hbus. i. volūtati. potētie. z effe
ctui. sit sua miseria: necesse est vt illi
vzgeant splici infortunio. i. malo qz
vides scelus velle. scelus posse. scelus
ser exopto vt mali deserti possibilitate patrādi sceleris cito careant h infortunio. et dic pbia Ca
rebūt inqt ocus. i. citius qz tu forsita velis. i. velle dolcas. vel qz illi existimēt se carituros **Nō**
q pbia dic q posse malu sit peius qz velle malu. h videt falsū qz posse peccare nō ē malu h vel
le peccare. vñ fm **Sen**. **O**me pccm in actione est. z ois actio ē volūtaria. h ome pccm ē volūta
riū. pro tāto etiā dic **Aug**. **T**olle volūtate z infernus nō erit. h peius est velle malu qz posse ma
lu. cui^o ppariū h dic. **A**d h dicēdu q si posse et velle h se z absolute psideant: tūc peius ē vel
le malu qz posse. **S**i at accipit posse vt sequēs malā volūtate et subseruiēs eidē vt volūtas ma
la pficiat in exteriori ope sic peius ē posse qz velle. qz sine tali posse langueret volūtatis effectus
i. nō pficeret opus eius eē. **S**i at dido mō peius est posse malu qz velle: sic peius ē pficē malu
qz posse. ita q vnūqzqz istoz triū velle. posse. pficere. aliqd mali addit supra precedens

Hic pbia qz boecius optauit ma
los citi^o carē potētia patrādi sce
leris pbat q in hac vita nihil ē diu
turnū vel duratiū in ppatione ad
ppetnā vitā dicēs. **N**eg eni est ali
qd serū. i. tardū vel durabile i tā bre
uibus metis. i. finis pntis vite qd
immortalis animus putet p longū
temp^o expectare. i. manē qz malozū
magna spes quā hnt de longitudie
vite z excelsa machina. i. magna po
tentia facinorū sepe destruit sine. i.
i. morte. sine in quā insperato et re
pentino. **Nō** scz finiri morte statu

seruent: in beluas tñ animoz qualitate mutari. **Sed**
qz atrox scelerataqz mēs: bonoz pnicie seuit: id ipm
eis licere noluisse. **P.** Nec licet inquit: vt puenienti
mōstrabit loco. **S**z tñ si id ipm qd eis licē credif: au
ferat. magna ex pte sceleratoz hoim pena releuatur.

Etenim quod incredibile cui forte videat: infeliciores
esse necesse est malos cum cupita perfecerint: qz si ea
que cupiūt implere non possint **N**am si miserū est vo
luisse praua: perfecisse miserius est. sine quo volūtatis
misere langueret effectus. **I**taqz cum sua singulis mi
seria sit: triplici infortunio necesse ē vzgeantur quos
videns scelus velle. posse. perficere. **A**ccedo in quā
Sed vt hoc infortunio cito careāt patrādi sceleris
possibilitate deserti/ vehementer exopto. **P.** Care
būt inquit ocus/ qz vel tu forsitan velis. vel illi sese
estimant esse carituros.

Hic pbia qz boeci^o. **A**ccedo in quā. i. pntio. h ego vehemen
pficē. **D**ic boeci^o. **A**ccedo in quā. i. pntio. h ego vehemen
ter exopto vt mali deserti possibilitate patrādi sceleris cito careant h infortunio. et dic pbia Ca
rebūt inqt ocus. i. citius qz tu forsita velis. i. velle dolcas. vel qz illi existimēt se carituros **Nō**
q pbia dic q posse malu sit peius qz velle malu. h videt falsū qz posse peccare nō ē malu h vel
le peccare. vñ fm **Sen**. **O**me pccm in actione est. z ois actio ē volūtaria. h ome pccm ē volūta
riū. pro tāto etiā dic **Aug**. **T**olle volūtate z infernus nō erit. h peius est velle malu qz posse ma
lu. cui^o ppariū h dic. **A**d h dicēdu q si posse et velle h se z absolute psideant: tūc peius ē vel
le malu qz posse. **S**i at accipit posse vt sequēs malā volūtate et subseruiēs eidē vt volūtas ma
la pficiat in exteriori ope sic peius ē posse qz velle. qz sine tali posse langueret volūtatis effectus
i. nō pficeret opus eius eē. **S**i at dido mō peius est posse malu qz velle: sic peius ē pficē malu
qz posse. ita q vnūqzqz istoz triū velle. posse. pficere. aliqd mali addit supra precedens

Neg eni est aliqd i tambreuibus vite metis ita serū
qd expectare longū immortalis pserim anim^o putet.
Quoz magna spes et excelsa facinorū machina: repen
tino atqz insperato sepe sine destruit. **Q**d qdem illis
miserie modū statuit. nā si neqcia miseros facit: miseri
rior sit necesse est diuturnior neqcia. **Q**uos infelicitu
mos esse iudicā: si nō eoz maliciā saltē mors extrei
ma finiret. **E**tenim si de puitatis infortunio vera pcha
sumus. infinitā liquet eē miseriā. quā eē pstat eternā.

Prosa quarta

It ipsa malis modū. i. finitū sine miserie qđ pbat p hoc. **N**ā si neq̄cia facit miseros vt patz ex di
ctis: necesse ē vt diuturnior nequā sit miserior. qđ malos iudicarem infelicissimos si nō extrema
mora eoz maliciā finiret. **S**i enī p̄clusimus vera de infortunio p̄uitatis: qđ infortunū. i. malum
eāro est maius q̄nto est diuturnius. liquet miseriā eoz esse infinitā quā p̄stat esse eternā. essz at̄ mi
seria maloz eterna/ si morte nō finiret. **N**ō qđ de oppositis opposito mō iudicandū est. cū opposi
toz oppositē sint cause. **S**ic qđ in bonis illud qđ est diuturnius ē melius: sic i malis qđ est diutur
nus est peius. **C**ū igit malicia facit miseros malos: infinita esset eoz miseria si p̄petuo p̄duraret
in vita. s; qđ mora tminat eoz maliciā idō eoz miseriā et infelicitatē diminuit.

B. Tum ego mira qđdem inquāz p̄cessu difficilis illa/
tio. s; his eam que prius p̄cessa sūt nimitū puenire cog
nosco. **P.** Recte inqđ estimas. **S**ed qđ cōclusioni acce
dere durū putat: equū est vel falsum aliqđ p̄cessisse de
mōstret. vel collationem p̄positionū nō esse efficacem
necessarie conclusionis ostendat. **A**lioquin concessis
p̄cedentibus/ nihil prorsus est qđ de illatione causef.

Sis vel ondat collationē p̄positionū nēarte p̄clonīs nō esse efficacē. alioqn p̄cessis p̄cedētibz: ni
hil est qđ causef. i. p̄querat de illatione. vñ necessariū ē eā p̄cedē q̄ntūcūq; videat durū. **N**ō qđ
si nō p̄sentit p̄clonē: s; est vel p̄pter p̄ccm in materia: vel p̄pter p̄ccm in forma. p̄pter p̄ccm in ma
teria/ vt si aliqđ p̄missaz sit falsa. **P**ropt̄ p̄ccm in forma vt si nō sit debita p̄nerio p̄pōnē respectu
p̄clonīs incidere aliqđ fallacia. **S**i aut̄ nihil istoz accidit: nēario sequit̄ p̄clo ex p̄missis.

Nā hoc quoq; qđ dicaz nō minus mirū videat/ s; ex
his que sumpta sunt/ eque est necessariū. **B.** Quidnā
inquā? **P.** Feliciores inqđ esse improbos supplicia lu
entes qđ si eos nulla iusticie pena coerceat. **N**eq; id
nūc melior qđ cuius veniat i mentē/ corrigi vltione
p̄rauos mores. et ad rectū supplicij terrore deduci. ce/
teris qđ exemplū esse culpāda fugiendi. **S**z alio qđā
mō infeliciores esse improbos arbitroz impunitos.
tamen si nulla rō correctionis: nullus respectus habeat̄
exempli. **B.** Et qđ erit inquā p̄ter hos aliqđ modus?

Nō qđ due sunt cause p̄ter quas videf
melius malos esse punitos qđ impunitos. **U**na est qz p̄ penas mali corrigunt̄ z respiscūt a malo
Scdā eā est qz alij timore pene maloz declinat̄ a malo. z sic pena maloz est exemplū alijs fugi
endi malū. s; iste due cause sint vere. tñ p̄bia de eis nō intēdit̄ s; vult assignare aliā cāz p̄ter istas

P. Et illa. Bonos inqđ esse felices. malos s; mise
ros. nōne p̄cessimus? **B.** Ita est inquā. **P.** Si igit in
quit miserie cuiuspiam bonū aliqđ addat. nōne felici
or est eo cuius pura ac solitaria sine cuiusq; boni ad/

Hic p̄bia ponit admirationē boe
cū super deductione p̄bie. d. **P**bia
mira est illatio ruz p̄cessu. i. ad p̄ce
dendū difficilis qđ p̄bat miseriā ma
loz diminui p̄ mortē. s; cognosco eā
nimitū puenire his qđ p̄cessa sūt prius
Dic p̄bia **R**ecte inqđ estimas. s; qđ p̄
diatē illatiōi difficile credit. s; qđ du
rū. i. difficile putat accedē p̄clonē i/
psam p̄cedēdo: equū est vt ipse de/
mōstret aliqđ falsūz p̄cessisse i p̄mis

Hic p̄bia pbat malos esse miserē
ores si non puniant qđ si puniant. 2.
soluit qđdā dubiū. 3. ponit quendaz
epiloguz p̄dictoz. scda ibi. **S**z qđo
ctia ibi. **I**d s; o adēnus. **P**rio p̄mit
tit p̄clonem quā p̄bare intēdit̄: exclu
dendo qđdā modos p̄batōnis qbus
p̄clo p̄bari posset. 2. ponit aliū mo/
dū p̄batōis ab istis ibi. **E**t illa. **P**ri
mo dic̄. **H**oc qđ qđ dicā nō min⁹ vi
deť mirū s; eque nēariū videť p̄clu
di ex his qđ sumpta sunt. et q̄rit boe
cius. **Q**uidnā est s;? **D**ic p̄bia. **E**go
dico improbos esse feliciores luen/
tes supplicia qđ si nlla pena iusticie
eos coerceat. i. puniat. s; ego nō mo

Hic p̄bia ponit aliū moduz p̄ter
p̄dictos p̄bando malos impunitos
esse miseriores qđ punitos. 2. decla
rat qđdā assumptū in p̄batione. ibi.
Sed puniri. p̄mo resumit qđ s; p̄ba
tū est t̄tia. p̄sa. d. **N**onne p̄cessimus

Hic p̄bia ponit aliū moduz p̄ter
p̄dictos p̄bando malos impunitos
esse miseriores qđ punitos. 2. decla
rat qđdā assumptū in p̄batione. ibi.
Sed puniri. p̄mo resumit qđ s; p̄ba
tū est t̄tia. p̄sa. d. **N**onne p̄cessimus

Hic p̄bia ponit aliū moduz p̄ter
p̄dictos p̄bando malos impunitos
esse miseriores qđ punitos. 2. decla
rat qđdā assumptū in p̄batione. ibi.
Sed puniri. p̄mo resumit qđ s; p̄ba
tū est t̄tia. p̄sa. d. **N**onne p̄cessimus

Libri quarti de consolatione philosophie

bonos esse felices malos vero miseros
Dicit boecius Ita est inquam. et philosophia
Si miserie alicuius addit aliquod
bonum nonne ipse est felicitior eo cuius
miseria est pura et solitaria sine
admiratione alicuius boni? dicit boe-
cius Sic inquam videtur. Uterius quirit
philosophia si eidem misero qui cunctis caret
bonis aliud malum fuerit annexum
nonne censendus est infelicitior eo cuius
infortunium. id est malum releuatur
id est temperat participatione boni. Dicit
boecius Quidni inquam. id est quare non.
Igitur dicit philosophia. mali cum puniuntur habent
aliquid boni annexum. scilicet penam quam ratione
iusticie bonum est. et cuius idem improbi
carent supplicio. id est pena inest eis ali-

quid alterius mali. scilicet ipsa impunitas
us. negare non possunt. Igitur concludit philosophia quod improbi multo sunt infeliciores donati. id est additi iniusta
impunitate. id est mala impunitate quam puniti iusta ultione. id est pena
Cuiuscumque hominis malicie addit aliquod bonum. ipse felicitior est eo cuius malicie nihil boni addit. scilicet cuius
malus homo puniatur: siue malicie addit aliquod bonum. scilicet pena que ratione iusticie bona est. cum autem non puniatur:
et malicie addit aliquod malum. scilicet impunitas que mala est. et malus punitus felicitior est malo impunito.

Dicit philosophia declarat quod ad id assum-
ptum in probatione. scilicet quod pena malorum sit
bona et quod impunita sit mala. dicitur ma-
nifestum est quod puniri improbos est ius-
tum. et iniustos elabi. id est euadere impuni-
tos est iniustum. Dicit boecius Quis ne-
get illud? Subiungit philosophia. Nunquid il-
lud aliquis negabit. omne quod est iustum: esse
bonum. et e contra. id est per contrarium. quod iniustum est liquet. id est manifestum est ipsum esse malum. Ego boecius dixi
ista iam dicta consequentia sunt eis que paulo ante conclusa sunt. Non quod philosophia innuit duplicem rationem. Pri-
ma talis est. Pena malorum est iusta. scilicet iustum est bonum. et pena malorum est bonum. Secunda ratio est. Impuni-
tas malorum est iniusta. scilicet iniustum est malum. et impunitas malorum est mala.

Dicit philosophia soluit dubium. Querit
enim boecius. o philosophia quomodo te inquit. nun-
quid nulla animarum supplicia post mortem
relinquunt. id est reliqui voces. philosophia respondet
Magna. quare malorum alia ego puto
exerceri. id est puniri penali acerbitate
sicut mala damnatorum. Alia vero puniri
purgatoria clementia. id est igne purga-
torio. scilicet differere. id est disputare de his penis que debentur animabus pro morte nunc non est consilium. Non quod peccatum
quicquid est tale quod per ipsum habituatur voluntas ad malum. cuiusmodi est mortale peccatum. peccantes sunt mor-
taliter et in tali peccato decedentes puniuntur pena eterna post mortem. Nam secundum beatum Gregorium. Ad magnam iu-
sticiam iudicantis dei pertinet ut nunquam careant supplicio qui nunquam carere volunt peccato. Quicquid autem peccatum est
tale quod constat cum voluntate habituata ad bonum sic est peccatum veniale. tale non puniatur eternaliter post mor-
tem. sed quare ad iusticiam dei pertinet ut nullum peccatum maneat impunitum. id est omne ut homo puniatur ad tempus pro peccato
veniali. et quare per tale penam anima purgatur ad receptionem pleni premii. id est illa pena dicitur pena purgatoria

Dicit philosophia ponit quedam epilogum
sed dicitur. et ostendit boecius opinionem vul-
gi esse contrariam opinionem philosophie ibi. Tunc
ego prius dicit. Id egimus. id est peracta
uimus hactenus. id est hucusque ut prius
malorum que tibi videbatur indignissima

mixtione miseria est? B. Sic inquit videtur. P. Quid si
eidem misero qui cunctis caret bonis: propter ea quibus
miser est/malum aliud fuerit annexum nonne multo infeli-
cior eo censendus est: cuius infortunium boni participa-
tione releuatur? B. Quidni inquam. P. Habent igitur im-
probi cum puniuntur quidem boni aliquid annexum. penam ipsam
scilicet que ratione iusticie bona est. idemque cum supplicio car-
rent: inest eis aliquid alterius mali ipsa impunitas. quam
iniusticie malum esse confessus es. B. Negare non possunt.
P. Multo igitur infeliciores improbi sunt iniusta im-
punitate donati quam iusta ultione puniti.

quas merito. id est iure iniusticie confessus esse malum. Dicit boeci-
us. negare non possunt. Igitur concludit philosophia quod improbi multo sunt infeliciores donati. id est additi iniusta
impunitate. id est mala impunitate quam puniti iusta ultione. id est pena
Non quod ratio quam philosophia intendit est ista
Cuiuscumque hominis malicie addit aliquod bonum. ipse felicitior est eo cuius malicie nihil boni addit. scilicet cuius
malus homo puniatur: siue malicie addit aliquod bonum. scilicet pena que ratione iusticie bona est. cum autem non puniatur:
et malicie addit aliquod malum. scilicet impunitas que mala est. et malus punitus felicitior est malo impunito.

Sed puniri improbos iustum: impunitos vero elabi/ini-
quum esse manifestum est. B. Quis id neget? P. Sed ne
illud quidem ait quisquam negabit. bonum esse omne quod iustum
est: propterea quod quod iniustum est: malum liquere. B. Respon-
ditur ego. Ista quidem consequentia sunt eis que paulo ante conclusa sunt
Ista iam dicta consequentia sunt eis que paulo ante conclusa sunt. Non quod philosophia innuit duplicem rationem. Pri-
ma talis est. Pena malorum est iusta. scilicet iustum est bonum. et pena malorum est bonum. Secunda ratio est. Impuni-
tas malorum est iniusta. scilicet iniustum est malum. et impunitas malorum est mala.

Sed queso inquam te. Nulla ne animarum supplicia post
defunctum morte corpus relinquunt? P. Et magna quidem
inquit. Quorum alia penali acerbitate: alia vero purgatoria
clementia exerceri puto. Sed nunc de his differere con-
silium non est.

Nulla ne animarum supplicia post
defunctum morte corpus relinquunt? P. Et magna quidem
inquit. Quorum alia penali acerbitate: alia vero purgatoria
clementia exerceri puto. Sed nunc de his differere con-
silium non est.

Id vero hactenus egimus: ut que indignissima tibi vi-
debat malorum prius: eam nullam esse cognosceres. quosque
impunitos querebare: videres nunquam improbitatis sue

Prosa quarta

carere supplicijs. **L**icentiã quã cito finire precabaris/nec longã esse discẽs: infeliciozẽ q̃ fore si diuturnior: infelicitissimã ho si eẽt eterna. **P**ost hec miseriores esse improbos: iniusta impunitate dimissos/ q̃ iusta ultione punitos. **C**ui sententie psequens eẽ: vt tum demũ grauioribus supplicijs vrgeantẽ cũ impuniti eẽ credunt. felicissimã esse si esset etna sic in ista p̃sa ostensuz est. post hec p̃batũ est eadẽ p̃sa improbos esse miseriores dimissos. i. relictos iniusta impunitate q̃ punitos iusta ultione. **C**ui sententie psequens est cũ credunt esse impuniti/ vrgeantẽ grauioribus supplicijs. **N**o circa p̃dictã cũ dicit illũ esse miseriores q̃ peccat impune q̃ qui punit p̃ peccõ. h̃ est intelligendũ de miseria p̃ntis vite vtrobiq; vt sit p̃formis p̃p̃atio. **A**ccipiendo eni miseriã p̃ntis vite ex vna pte. et ex alia pte miseriã q̃ est post mortẽ esset deformis p̃p̃atio et eẽ p̃positũ qz h̃ non loquit de miseria que est post mortem.

B. Tum ego. cũ tuas inquã rones p̃sidero: nihil dici verius puto. **A**tsi ad hoim iudicia reuertar. q̃s ille est cui hec nõ credenda mō: s; saltez audienda videant? **I**ta est inq̃t illa. **N**equeũt eni oculos tenebris assuetos ad lucẽ p̃spicue veritatis attollẽ. siles q̃ auib? sunt. quaz intuitũ nox illuminat. dies cecat. **D**ũ enim nõ rez ordinẽ: s; suos intuent affectus/ vel licentiaz: vel impunitatẽ scelerũ putãt esse felicẽ. **V**ide autẽ qd eterna lex sanciat. **M**elioribus animũ si p̃formaueris: nihil opus est indice premiũ deferẽte. tu te ipse excellentiorib? addidisti. **S**tudiũ ad peiora deflexeris: eẽ ne q̃sseris vltorẽ. tu te ipse i deteriora detrusisti. **V**eluti si vicib? sordidã humũ. celũq; respicias. cũctis extracessantibus: ipsa cernẽdi ratione nũc sceno: nũc sideribus interesse videaris. **A**t vulgus ista non respicit. nos qd tũ nõ est. **V**ide at qd sanciat. i. statuat etna lex. i. diuina p̃uidẽtia si p̃formaueris aim tuũ meliorib?. i. s̃tutib? nihil est tibi opus indice exteriori deferẽte premiũ qz tu te ipse addidisti excellentioribus. et p̃ p̃ns fact? es de?. **S**i at studiũ deflexeris ad peiora. i. vicia ne p̃ nõ quesieris eẽ vltorẽ. i. vindicẽ. qz tu ipse detrusisti te in deteriora. et p̃ p̃ns fact? es belua. **H**oc declarat i sili. **V**eluti si respicias humũ et celũ vicib?. i. vicissim. nũc celũ nũc frã. cunctis supple iudicis eẽ cessantib?. tu ipa sola rone cernẽdi videaris nũc infesse sceno. i. frẽ. nũc siderib?. i. celo. **S**ic eodem mō cũctis eẽ cessantib? ipa sola rone opandi bñ vel male asseqr̃is premiũ vel supplicium diuina iusticia h̃ ordinãte. s; vulg? ista nõ respicit p̃ p̃dictã caz. **N**o q̃ natura visus req̃rit mediũ illumina. tũ. i. s; cõem naturã visus/ noctũ et bubones meli? deberẽt vidẽ i die q̃ i nocte. cui? tũ p̃trariũ accidit eis vel p̃t debilitatẽ naturalẽ visus sic i noctũ. vel p̃t p̃suetudinẽ ad tẽbras sic credit de bubone. **C**ũ eni bubo habeat alias aues sibi iumicas. ido de die in cauernis latitat. et alijs auib? q̃ descendibus p̃pter necessitatẽ victus de nocte volat. **N**o q̃ dicit **V**ide qd etna lex sanciat. dicit bñs **A**ugl. in li. de liber. arb. **L**ex etna est qua iustũ est vt oia sint ordinata. et iõ fm ordine eius nunq̃ iustus destituit premiũ nec malus supplicio.

Quid igit. **H**is ne accedamus quos beluis siles esse

nullã eaz eẽ cogsceres sic oĩdimus in scda p̃sa. et illos malos q̃s tu q̃ rebare impunitos tu nunq̃m vides care supplicijs sue improbitatis sic oĩsum est tria p̃sa. **E**t nos etiã egimus vt licentiaz seniendi p̃ bonos quaz tu cito precabaris finire/ discẽs iã nõ eẽ lögã. et infeliciozẽ esse potẽtiã ad malũ si esset diuturnior: et in-

Dic boecius oĩt opionez vulgi eẽ p̃trariã opioni p̃hie. 2º oĩt p̃hia nõ esse p̃sentiendũ opioni vulgari. scda ibi **Q**uid igitur. **P**rimo dicit p̃ p̃hia cum ego considero tuas inq̃sitiões. i. rones puto nil verius dici supple ill. s; si reuertar ad iudicia vulgariũ hoim supple alit videtur. **Q**uis ei e cui hec supple dicta tua nõmõ. i. nõ tm̃ videant ñ credẽda s; etiã nõ audienda. **D**ic p̃hia **I**ta e q̃ vulgares nequeũt oculos romis et intellectũ assuetos. i. assuefactos tenebris passionuz attollẽ. i. erigẽ ad lucẽ p̃spicue s̃tatis supple vt vez videant iudicio recte romis. et sunt siles auib?. i. noctũ et bubonibus qz intuitũ. i. visũ nox illuminat et dies cecat. dũ eni vulgares nõ intuent ordinẽ rez q̃ hz se ad modũ lucis s; intuent suos affectus. i. desideria q̃ hnt se ad modũ tenebray: ipi putãt felicẽ esse impunitatẽ scelez. i. malorũ. vel licentiã supple seniendi p̃ bo-

ecius qd igitur. **O** boeci qd igitur

opioni vulgari. **D.** **O** boeci qd igitur

dicis nunquid debemus accedere per eos sensu his vulgaribus quos monstramus siles esse bestias? q. d. no. et hoc manifestat per exemplum. d. Quid dicitur si homo amisso penitus visu oblitisceret etiam se ipsum habuisse visu et arbitrarer nihil deesse sibi ad perfectionem humanam. nunquid homines videntes. i. indicantes eadem cum ceco putaremus esse cecos? q. d. imo suppletur. Si vulgares dicent se recte iudicare et se non esse beluas/ adhuc non esset eis sciendum rei veritate. propter quod non est askandum eorum iudicio. vñ Sen in de remed. foris. dicit Male opinantur homines de te. si mali. mouerent autem si sapientes si loquerent. nunc autem malis displicet laudari. Male de te loquuntur. mouerent si iudicio faceret. nunc autem morbo ignorantie faciunt. Male de te loquuntur quia bene nesciunt loqui.

Dic philosophia probat illos esse miseros quos faciunt iniuria quos qui patiuntur. 2º ex hoc concludit quod iniuria non est ipsius patientis sed inferentis. 3º inuehitur oratores. scda ibi Hinc igitur. etia ibi Atque nunc. Pro dicit Nunquid vulgares non adulescent. i. credent illud quod nunc itaque valide firmantis rationi. i. infeliciores esse eos qui faciunt iniuriam quos qui patiuntur? Dic boecius. vellem autem dire has ipsas rationes. Tunc philosophia intendit duos syllogismos ad probandum in tertium quod primus est. **D**is improbus est miser. si ois dignus supplicio est improbus. ergo ois dignus supplicio est miser. et pro tanto dignior est supplicio. tanto est miserior. Scda syllogismus est. Quanto aliquis est dignior supplicio tanto est miserior. si faciens iniuriam dignior est supplicio quam patientis. ergo faciens iniuriam dignior est supplicio quam iniuria patiens. Pro inuenit primus syllogismus. d. Nunquid negas oem improbum esse dignum supplicio? Boecius dicit. Nemo nego. Et philosophia inquit. multipliciter liquet eos esse infelices quos sunt improbi. Ita est dicit boecius. Igitur dicit philosophia. quos digni sunt supplicio non dubitas eos esse miseros. Dicit boecius Conuenit inquam suppletur predictis. Tunc inuenit scda syllogismus per modum interrogationis. d. **D**icitur si tu relides cognitor. i. iudex causarum cui putares inferendum supplicium. vel ei qui fecisset iniuriam. vel ei qui protulisset iniuriam? Dicit boecius Non ambigo. i. non dubito quoniam ego satisfactem passo iniuriam dolore. i. cum supplicio faceretur iniuriam. Igitur dicit philosophia illator iniurie videtur tibi esse miserior quam acceptor iniurie. Dicit boecius. Consequitur inquam suppletur predicta. Non quod ad eandem rationem sic posset argui. Qui cumque operatur malum ex proposito: magis peccat et miserior est quam ipsum sustinet sine proposito voluntate. si inferens iniuriam peccat ex proposito et ex voluntate. sustinet autem sustinet sine voluntate. ergo inferens iniuriam peior est et miserior patiente iniuria.

Dic philosophia concludit ex dictis quod quilibet iniuria non est miseria patientis sed inferentis. d. Hinc igitur de causa quod inferens iniuriam miserior est patiente et ex alijs causis ea radice. i. fundamentum nitentibus. h. fundamentum quod turpitudine facit homines miseros suapte natura. i. sua propria natura. Ex hoc apparet iniuriam cuiuslibet illatam non esse miseriam accipientis. i. patientis eam sed inferentis. Nota quod ex ista sic potest argui Turpitudine propria natura sua facit hominem miserum. si turpitudine est in inferente iniuria et non in patiente. ergo inferens iniuriam est turpis et miser et pro tanto iniuria non est miseria patientis sed eam inferentis.

Dic philosophia inuehitur oratores. 2º concludit ex dictis quod odium non habet locum

monstrauimus? Quid si quis amisso penitus visu: psuam etiam se habuisse oblitisceretur intuitum nihil quod sibi ad humanam perfectionem deesse arbitrareretur. num videntes eadem cecos putaremus?

Nam ne illud quidem adulescent quod eque validis rationum nititur firmamentis: infeliciores eos esse qui faciunt quam qui patient iniuriam? **B.** Vellem inquam has ipsas audire rationes. **P.** Oem inquit improbum num supplicio dignus negas? **B.** Nemo. **P.** Infelices vero esse qui sunt improbi multipliciter liquet. **B.** Ita inquam. **P.** Qui igitur supplicio digni sunt: miseros esse non dubitas. **B.** Conuenit inquam. **P.** Si igitur cognitor ait: relideres. cui supplicium inferendum putares/ ei ne qui fecisset. an qui pertulisset iniuriam? **B.** Nec ambigo inquam quoniam propeo satis facere dolore facientis. **P.** Miserior igitur tibi iniurie illator quam acceptor esse videret. **B.** Consequitur inquam.

Hinc igitur alijsque de causis ea radice nitentibus quod turpitudine suapte natura miseros faciat: apparet. illatam cuiuslibet iniuriam non accipientis. sed inferentis esse miseriam. Nota quod ex ista sic potest argui Turpitudine propria natura sua facit hominem miserum. si turpitudine est in inferente iniuria et non in patiente. ergo inferens iniuriam est turpis et miser et pro tanto iniuria non est miseria patientis sed eam inferentis.

P. Atque nunc ait contra faciunt oratores. Pro his cuius qui

Prosa quarta
 quod dicitur de his qui
 carere conuenit in magis
 no debent. Quos non ab
 multitudine necessitate
 ad meliorem oportet
 reserant. Quo pacto de
 re vel si potest homines
 in veritate. Ipsi quos
 sunt relictas fas esse alijs
 cruciatibus se deponere
 plicite prohibens nec ho
 detestari quod operam repu
 tribus iudicibus per
 bus inuicibus sic detestari
 accitio. Ipsi quoque impo
 deiecit. deponere os locu
 qui dicitur. et reparat et
 dos omnia et accedens
 ppant dicitur miserie. C
 re. et miseris inferentia
 pparat facit oratores
 iuriam accedens si non ex
 Sic cuius non est iuris
 si accedens quod detestari
 vicio et dignitate
 Quo fit ut apud sapienter
 relinquit. Nam bonos qu
 malis pro odium rone car
 tra videtur quodam est qui
 cogitare dignos odium
 cernunt magis non in
 quos tunc se languere
 quod dicitur si potest mis
 et ei languere cogit
 affertur iuris dicitur ad
 remanens iuris dicitur q
Quia inuicibus
 Quos inuicibus
 Et pro tanto
 Si mortem patitur pro

Prosa quarta et Metru quartu

grauē qd acerbius p̄pessi sunt: miserationē iudiciū ex
citare conant. cū magis admittētibz iustior misera-
tio debeat. Quos non ab iratis s; a p̄picijs potius:
miserantibusq; accusatorib; ad iudiciū veluti egros
ad medicū duci oportebat vt culpe morbos: supplicio
resecarent. Quo pacto defensorz opera vel tota frige-
ret: vel si p̄desse hoibus mallet: in accusationis habi-
tū verteret. Ipsi quoq; improbi si eis aliqua rimula
sūtutē relicta fas esset aspice: vicioz q; sordes: penaz
cruciatibus se deposituros viderēt: p̄pensatione ad
piscende probitatis nec hos cruciatu esse ducerent:
defensorū q; operam repudiarent. ac se totos accusa-
toribus iudicibusq; permetterent

bus iniuriatibus tūc defensio eoz verteret in habitū accusatōnis ita q; ille q; fuit defensor: fieret
accusator. Ipsi quoq; improbi si eis esset fas respice sūtutē relicta aliq; rimula. i. cognitione. ipi vi-
derēt se. deposituros sordes vicioz cruciatib; penaz p̄pensatione. i. cā adipiscēde p̄bitatis. Nec
ipi dicerēt. i. reputarēt cruciatu s; ipi repudiarēt. i. spernerēt operā. i. diligentia defensorz. et se to-
tos p̄mitterēt accusatoribus et iudicibus. Nō q; misericōdia et misratio est virtus s; in quaz aliq; s;
p̄parit aliene miserie. Cui s; inest maior miseria: ei debet maior misericōdia. s; declaratū ē maio-
re esse miseria inferētis iniuriā q; patientis. s; ad miserādū eis maxie debet induci iudices. cuius
p̄trariū faciūt oratores. qz inducūt iudices ad miserādū patientib; iniuriā. Nō q; faciētes in-
iuriā accusandi s; nō ex ira s; ex cōpassione et mīa vt penali remedio morbus culpe eoz auferat.
Sic enī egris nō est insultandū s; potius p̄dolendū. sic et illis q; morbo vicioz affecti s; et potius
s; accusandi q; defendēdi vt penali acerbitate eoz malicia minuat. Itē si mali p̄pederēt sordes
vicioz et dignitates sūtutū nō reputarent cruciatu s; se accusatoribus et iudicib; volūtarie asser-
rent puniendos.

Quo fit vt apud sapiētes null; proisus odio locus
relinquat. Nā bonos quis nisi stultissimus oderit?
malos s; odisse rōne caret. Nā si vti corporz languor:
ita viciōsitas qdam est qsi morbus animoz. cū egros
corpe mīme dignos odio: s; potius miseratione iudi-
cemus: multo magis nō insequendi s; miserādi sunt.
quoz mētes: oī languore atrocior: viget improbitas.

quādi s; odio s; potius miserādi. qz mētes viget improbitas. i. malicia existēs atrocior. i. crudeli-
or oī languore corpali. Nō q; sapientes nō debent odire malos. qz dicit Sen ad Lucill. Dunc
atq; s; sapiētes habeāt aduersus malos quē h; medicus aduersus suos egros q; eos non odio s;
remedio studet p̄trecāre q; nec reliquias egrorū. nec effusa dedignat intueri.

Metru falleuciū et elegiacū

Quid antos iuuat excitare motus
Et propria fatum sollicitare manu
Si mortem petitis propinquat ipsa

apud sapiētes ibi Quō fit. P̄: o in-
uehit s; oratores q; inducūt iudices
ad miserādū patienti iniuriā. cū tū
potius miserādū sit facietū iuriā
Dic s; Et oratores. i. causidici qz of-
ficiū est p̄suadē iudici: isti faciūt nūc
contrarium. quia ipi conant excitare
miserationem iudicūz pro eis qui p̄-
pessi s; grauez acerbi qd. cū magis
iustior misratio debeat admittenti-
bus. i. faciētibz malū q; iniuriātes
oportebat duci ad iudiciūz velut e-
gros ad medicū. non ab iratis ac-
cusatoribus s; a p̄picijs miserātibz
vt resecarēt morbos culpe supplicio
.i. pena. Quo pacto si hoies moue-
rent misericōdia erga faciētes iniuriāz
opera. i. diligentia defensorz. i. defen-
dere volentū ipsos: illa tota frigeret
.i. cessaret. vt si mallet p̄desse hoib;
nō h; locū apud sapiētes et dicit Quo
fit. i. ex dicitis sequit vt apud sapien-
tes null; locus relinquat odio. Nam
q; odit bonos nisi stult; malos s; o-
disse caret rōne. i. irrōnabile. Nam
sic languor ē morbus corporz. ira vi-
ciū ē morbus animaz. Cū s; egros corpe
mīme indicarem; dignos odio s; po-
tius miseratione: multo magis nō p̄se-
rent puniendos.

Hic p̄bia ex dicit p̄cludit q; odiū
nō h; locū apud sapiētes et dicit Quo
fit. i. ex dicitis sequit vt apud sapien-
tes null; locus relinquat odio. Nam
q; odit bonos nisi stult; malos s; o-
disse caret rōne. i. irrōnabile. Nam
sic languor ē morbus corporz. ira vi-
ciū ē morbus animaz. Cū s; egros corpe
mīme indicarem; dignos odio s; po-
tius miseratione: multo magis nō p̄se-
rent puniendos.

Hic incipit qrtū metz huius qrti qd dī sal-
lentū ab inuente. scdm dī pentametz siue ele-
giacū. in q; p̄bia exclamat s; hoies q; bellicis mo-
tibus ex odio semet ipsos ad mortē deducūt. d.
Quid iuuat. i. que vtilitas est excitare tātos mo-
tus. s. odij. et qd iuuat sollicitare. i. sollicitare ex qre
fatū. i. mortē p̄pria manu; q. d. illa ē vtilitas Et

aut rō hec qz si mortē petitis. i. desideratis siue
vřaz siue alioz p̄p̄nquat spōte sua. nec remozat
.i. retardat volucres. i. veloces equos. **Mirādū**
est etiā q̄ hoies quos leo. serpens. tigris. vřsus.
aper. dente petūt. i. inuadunt q̄ iđem hoies pe
tunt. i. inuadūt se ense vt se mutuo inficiant **Et**
q̄rit p̄bia. **Numqđ** hoies mouent iniustas acies
et fera bella. et volūt perire alternis telis. i. mu
tuis sagittis iō qz mores eoz distāt z dissidēt. i.
discordāt. **Certe** ista rō seuiēie n̄ ē sat. i. iusta. vis
q̄ referre. i. reportare aptā vicē. i. vicissitudinem
mētis tā boni q̄ mali. dilige bonos z miseresce
malis. **Nō** q̄ dicē mortē nō retardare suos eqs
p̄ quos equos mortis intelligunt p̄iales disposi
tiones periodi p̄ q̄s hō ad mortē tendit. **Quilibet** eni hō habz certā z determinatā periodū sue
vite eo q̄ forme oim rez sunt in f̄minis. i. in corporibus celestibz s̄rualit vt patet. ij. de genera
tione. **Nō** q̄ p̄bia h̄ nō excludit licentiā gerēdi iustū bellū sed iniustū. quia dicit iniustas acies.
bellum eni iustū concedit. z ideo gerit vt aliq̄s nitens conē iusticiā ad iusticiā reducat.

Ista est q̄nta p̄sa h̄ q̄rit. qz boe
cius p̄us p̄querebat bonis mala: et
malis bona p̄tingē. p̄t qđ etiam re
putabat istaz fortunaz vices nō ex
ordine diuine p̄uidētie s̄ ex casu p̄
uenire. iō p̄bia sup̄ h̄ p̄solat boeciū
assignādo cās q̄re bonis mala: z ma
lis bona contingant. **Et** primo boe
cius exprimit suum dolorem in hoc
q̄ vices fortunaz vident confuse z
inordinate disponi. 2. assignat p̄bia
cām h̄ p̄paretie. 3. ip̄m p̄solat assi
gnādo cās p̄dictoz. scđa ibi **Nec**
mirū. scđa ibi. **Ita** ē inq̄t. **Primo** bo
ecius p̄mittit qđā. 2. exprimit cās sui
doloris ibi **Cū** p̄sertim. **Primo** dicē
Ego video. i. intelligo hinc. i. ex di
ctis que felicitas sit p̄stituta in meri
tis p̄borū. i. deos fieri. et q̄ sit mise
ria p̄stituta in meritis improboz. i.
trāsformari i beluas s̄ ego p̄pendo. i. iudico nō nihil. i. aliqđ boni vel mali esse i hac fortūa popu
lari. i. in p̄sp̄itate foruita. **Nō** p̄bat. **Negz** eni quisquā sapientū magis vult esse exul. inops. igno
miniosus. i. infamis poti⁹ q̄ pollens opibus. q̄ reuerendus honore. validus potentia. et i sua vř
be p̄manens florē. sic eni p̄ h̄mōi bō fortūe officii sapientis ēdāt clarī z testatius. i. cū maiori re
stimoniō qz talibus plus credit cū b̄tudo regentiū diffundit. i. dilatat i p̄plos p̄tingentes. i. vici
nos. **Nō** q̄ in bonis fortuitis est aliqđ boni qz p̄ ipsa sapiēs expediti ēdāt officii gubernādi
subditos. **Qui** eni diuitijs. potētia. et fama p̄cellūt alios: aptiores s̄t ad regendā rēpublicā. qz a
priorēs s̄t ad sbueniendū oppressis. z ad dep̄rimendū malos. ad p̄tendū bonos. ad expugnādū
inimicos. et ita sapienti q̄ ēdāt negociū reipublice necessaria ē potentia. et diuitiaz abūdā. s̄
sapienti q̄ vacat p̄templationi: diuitie sunt onerosē qz nimis inde gerit solitudines.

Hic boeci⁹ exprimit cās sui dolor.
z admiratiōis. d. **Cū** lex z carcer et
cetera tormēta legalū penaz poti⁹
debeant p̄niciosis. i. mal' ciuibz. p̄t
q̄s p̄stituta s̄t. **Ego** vehement' amī
roz cur hec tormēta vice p̄sa. i. p̄lo

Spon te sua. volucres nec remozat equos
Quos serpens. leo. tigris. vřsus. aper
Dente petunt. iđem se tamen ense petunt
An distant quia dissident qz mores
Iniustas acies et fera bella mouent |
Alternisqz volunt perire telis
Non est iusta satis seuiēie ratio
Eis aptam meritis vicem referre
Dilige iure bonos et miseresce malis

Jam que felicitas vel miseria est in
p̄p̄is meritis vniuscuiusqz. **Q**uira
tur cur bonis mala: malis bona p̄

Hic ego. **U**ideo inquā q̄ sit vřse ueniant
licitas vel miseria in ipsis proboz atqz impro
boz meritis p̄stituta **Sz** in hac ipsa fortuna popula
ri nō nihil boni mali ve inesse p̄pendo **Negz** enim
sapientū quisq̄ exul: inops: ignominiosus q̄ esse ma
lit poti⁹ q̄ pollēs opibz. honore reuerendus. potētia
validus. i. sua p̄manens vřbe florē. **Sic** ei clarius tel
statiusqz sapientie tractat officii cū in p̄ringētes po
pulos regentiū quodāmodo beatitudo transfundit.
Sz in hac ipsa fortuna popula
ri nō nihil boni mali ve inesse p̄pendo **Negz** enim
sapientū quisq̄ exul: inops: ignominiosus q̄ esse ma
lit poti⁹ q̄ pollēs opibz. honore reuerendus. potētia
validus. i. sua p̄manens vřbe florē. **Sic** ei clarius tel
statiusqz sapientie tractat officii cū in p̄ringētes po
pulos regentiū quodāmodo beatitudo transfundit.

Cū p̄sertim carcer: lex: cetera qz legaliaz tormēta pe
naz. p̄niciosis potius. ciuibz. p̄pter quos etiāz p̄stit
tute sunt debeant. **Cur** hec igit vřsa vice mūtētur:
scelezqz supplicia bonos p̄māt: premia virtutū malis

Berun
ratione vehement' adm
nis ratio videtur se car
neret i. mōi oia formi
pōt mōi' redit ex
uolūis aspera. contra q
quā concedat. nisi cau
formis cōtibus vřbere
iudat. i. cogitāt. cā h̄ p̄
n legis sic carcer. mem
dicit inhiqz bonis. malis e
remouere bonos. et nisi h
cau a forma et nō fabu
p̄. **M**erit' inquit si qđ
meritū p̄bitum qz credat
nō p̄p̄tionis ignozes
dōi temperatē redit fieri
nos cām tēre d̄p̄ponis d
dōitōis cūta redit fieri
vř qz cām ignozit. et qz b
vř h̄ remouat z caua
Quira
cliticum terram
Quira
p̄p̄p̄q̄ s̄mo
Car legaz tardus planit
Deyaz s̄ras equoz s̄
z unūto ceteris explic
Lēgē imp̄tū ceteris al
Pallaz p̄na coram lū
Iñstāntis notis opoz
Quoz p̄p̄q̄ terram
Cōsultū p̄be detegit
Cōmōn' p̄na publicā
Lāstantes vniū collib
p̄m p̄p̄q̄ p̄mōnē.
vřa crea z inuāp̄oz
p̄p̄te eccl̄p̄s̄tū inq̄z a
Lūmōe terre. et p̄p̄q̄ a
nā p̄p̄at. i. lūmōe

Metrum quintum

rapiant/vehement admiror. **Que** q̄ tā iniuste p̄fusio
nis ratio videat: ex te scire desidero. **Vin**us etenī mi
rarer si mīseri oīa fortuitis casibus crederē. **Nūc** stu
porē meū de^o rector exaggerat: q̄ cū sepe bonis iocū/
da. malis aspera. contra q̄ bonis dura tribuat. malis
optata concedat. nisi causa deprehendat. quid est qd̄ a

fortuitis casibus differre videatur.
hendat. i. cogitat cā h^o: qd̄ ē q̄ hoc videat differre a fortuitis casibus: q. d. nihil. **Nō** q̄ tor: me
ta legalia sic carcer. membrorum mutilatio. flagellatio. et h̄mōi. s̄t inuēta p̄t malos. et ista sept^o vi/
dent infligi bonis / malis euadentib^o. sup̄ h̄ admirat boeci^o. cū tñ deus debeat punire malos. et
remunerare bonos. et nisi huius rō cogitat quare h̄ p̄tingat nihil est qn̄ talia videant p̄tingē a
casu et a fortuna et nō subiacē regimi prouidentie diuine quod absurdum est.

P. Nec mirū inquit si qd̄ ordinis ignorata ratōne: te/
merariū p̄fusum q̄ credat. **Sed** tu quīs causam tan/
te dispositionis ignores tam̄ qm̄ bonus mundum re
ctor temperat/recte fieri cuncta ne dubites.

nores cām t̄re dispōnis diue. tñ qm̄ bonus rector. s. deus temperat mūdū sua bonitate iō non
dubites cūta recte fieri. **Nō** q̄ mirū est cui^o causa nescit. p̄ t̄to enī multi mirant de eclipsi so
lis qz cām ignorāt. et qz boeci^o ignorabat cām h^o p̄fusionis qre bonis mala. et malis bō p̄tingant
iō h̄ ammirabat et causa admirationis eius fuit ignorantia dispositionis diuine prouidentie

Metrum alcmannicum da ctylicum tetrametrum.

Quis arcturi sidera nescit

Propinq̄ sūmo cardie labi

Cur legat tardus plaustra boetes

Mergatq̄ seras equore flammās

Cum nimis celeres explicet ortus

Legem stupebit etheris alti

Palleant plena cornua lune

Infecta metis noctis opace

Queq̄ fulgenti texerat ore

Confusa phebe detegat astra

Comouet gentes publicus error

Lassantq̄ crebris pulsibus era

Psim p̄tingē p̄ incātationē. et volētes auxiliari lune et impedire ne audiat incātationē p̄cutiūt oīa
vasa crea et sonora tempore eclipsis. **Unde** dicit in littera **Cornua** plene lune palleant quia inci
piente eclipsi: luna incipit apparere corniculata cornua infecta metis. id est fminis opace noctis.
i. vmbre terre. et phebe. i. luna confusa priuatione lumis detegat id ē apparere faciat astra mino
ra q̄ texerat. i. latere fecerat fulgētī ore. i. abūdātia sui fulgoris. **Tūc** publicus error q̄ putat luna

mō' mutent ita vt supplicia scelez. i.
maloz premāt bonos. et mali rapiāt
p̄mia s̄rutū. i. s̄tuoloz. et ego deside
ro o phia scire ex te q̄ videat eē rō
.i. cā tā iuste p̄fusionis. min^o enī mī
rarer si crederē oīa mīscēt fortuitis
casib^o. **Nūc** at̄ deus rector oim̄ ex/
aggerat. i. augmētat stuporē meū q̄
deus cū sepe bonis iocūda: malis a/
spera tribuat. et s̄. i. p̄ p̄trariū bonis
dura. malis optata p̄cedat. nisi dep̄

Hic phia assignat. cām apparētie
talis cōfusionis qz sic videt esse p̄t
ignorātia cause et dic̄ **Nec** mirū si
qd̄ credat p̄fusū et temerariū. i. casua
le in istis inferioribus ignorata rō
ne ordis diue prouidentie. s̄ quis tu ig

Istud est metz q̄ntū hui^o q̄rti qd̄ dī alcmannicū ab
inuētoze. dactylicū a pede p̄dñante. tetrametru. i. q̄rtu/
or pedū. hypocatalecticū. i. abundans i vna syllaba. **I**n
q̄ metro phia declarat quō ea qz cause nō apparent: vi
dent mira. et oñt quō cognita cā cessat amiratio ibi. **N**e
mo mirat. flāmā. **P**rimo oñt q̄ p̄pter latentiam causaz
hoies mirant. et inducit de h̄ duo exēpla. primuz est de
eo qd̄ accidit i stellis in p̄ poliū septentrionalē qz ille stel
le ceteris stellis remotioribus tardius mouent et tñ ve
loci^o oriunt. **Q**ui at̄ ignorat cām hui^o illi videt h̄ mirū
vnde dicit **S**iquis nescit sidera arcturi. i. maioris vise
labi. i. volui p̄pinqua sūmo cardine. i. cardini ponēdo ab
latiū. p̄ drō casu cā metri. i. polo septentrionali ille stu
pebit. i. admirabit legē alti etheris. i. firmamēti **C**ur boe
tes. i. stella tardus legat. i. pertransseat plaustra. i. stellas
plaustri. s. maioris vise et mergat seras flāmās eāre. lo/
quēs more poetico q̄ sequentes iudiciū vulgi dicūt stel
las mergi i mari qn̄ occidunt. et dī boetes mergē seras
flāmās. i. lumia sua tarda qz nunq̄ ea mergit. et est mo/
dus loquēdi. **I**d qd̄ nunq̄ fit/tarde fit. cū tñ boetes ex
plicet ortus nimis celeres. eo q̄ in p̄ncipio noctis nob̄
statim apparet. **S**cđm̄ exemplū est de eclipsi lune. quā
nescientes cām/adeo aliq̄ admirant q̄ putant eius ecli

Cur legat tardus plaustra boetes
Mergatq̄ seras equore flammās
Cum nimis celeres explicet ortus
Legem stupebit etheris alti
Palleant plena cornua lune
Infecta metis noctis opace
Queq̄ fulgenti texerat ore
Confusa phebe detegat astra
Comouet gentes publicus error
Lassantq̄ crebris pulsibus era

Libri quarti de consolatione philosophie

corporum celestium secundum quod inferiora necessitantur et stringuntur ad immobiles effectus. et sic beatus Gregorius in homelia epiphaniae improbat fatum dicens Absit a fidelium cordibus ut fatum aliquid esse dicamus supple necessitans inferiora. quod sic omnia venirent ex necessitate. Alio modo accipit fatum per dispositionem reum secundum quam res dependent ex divina voluntate et parte. et sic fatum procedit aliquid esse. Est ergo providentia divina ordinatio sive dispositio exterioris in mente divina qua cuncta inferiora sunt pulsata secundum statum suae naturae. fatum autem est dispositio divina exterioris in rebus mobilibus quae singula suis annexantur ordinibus ut magis patebit.

Uic ponit diam inter providentiam et fatum assignando diffinitiones utriusque. 2° ostendit quod unum eorum dependet ex altero. ibi **Q**ue sunt tria diversa. **P**rimo dicit **Q**ue duo. scilicet fatum et providentiam divinam liquebit. id est patebit esse diversa si quis mente conspexerit. id est consideraverit utriusque vim. id est naturam et essentiam. et diffinitiones providentiam dicit **P**rovidentia est ipsa divina ratio quae est in summo principio omnium rerum constituta. quae scilicet ratio cuncta disponit

Tunc diffinitio fatum dicit fatum est dispositio inherens rebus mobilibus. id est temporibus per quam disponem providentia nec dicitur quaeque suis ordinibus. **T**unc declarat illas diffinitiones ex proprietatibus utriusque. intendens quod providentia procedit omnia simpliciter manifestum est quod omnia nusquam sunt nisi in mente divina. ergo omnia quod providentia sit ratio exterioris in mente divina. ad fatum vero spectat ut ea quae fato subduntur distribuantur per tempora et loca. ita quod ordo fatalis quandam successione temporalem importet. talis autem successio non est nisi in ipsis rebus mobilibus quae omnia quod fatum sit in rebus mobilibus. **U**bi dicit in ista **P**rovidentia namque cuncta procedit pariter quaeque diversa et infinita. fatum vero dividit singula distributa in motu. locis. formis. temporibus ita. scilicet ut haec temporalis explicatio quae ad fatum pertinet adunata in prospectu divine mentis sit providentia. **E**adem vero adunatio divisa et explicata temporibus quae successione importat vocatur fatum. **N**on quod prius dixit quod dispositio rerum faciendarum: ut est in intellectu divino dicitur providentia. ut autem refertur ad res mobiles dicitur fatum. **P**ossit alicui videri quod fatum et providentia significarent eandem rem sed diversa rationibus. id est philosophia habet excludens ostendit ea realiter distingui ponens diffinitionem utriusque. **N**on quod cognitio dei habet se ad res sic cognitio artificis ad artificiatum. sic ergo omnia artificiatum subduntur ordini rationis artificialis. sic necesse est omnes res subduntur ordini divine providentiae. propter quod omnia quod providentia est divina ratio quae cuncta disponit. **N**on quod dispositio quae ponitur in diffinitione fati accipitur per ordinem. et dicitur ille ordo inherens rebus mobilibus. ad diam ordinis quae est in ipsa ratione divina quae iam vocatur providentia secundum quod ordinem per dicitur divina annexat quaeque suis ordinibus. scilicet ut illa eveniat illo tempore. et alia alio tempore. haec prius. illa postea.

Uic ostendit quod tria fatum et providentia differant tamen unum dependet ex altero. **Q**ue sunt tria sunt diversa. tamen alter dependet ab altero. scilicet fatum dependet ex providentia. nam ordo fatalis procedit ex simplicitate providentiae sic declarat in illis. **S**ic enim artifex puta edificator formam faciende rei sic domus mente percipiens. id est percipiens movet. id est producit effectum operis. et quod simpliciter et partem per se spererat mente. scilicet formam domus cum suis partibus. simul ducit per temporales ordines supple ad effectum primo fundamentum. postea parietes. ultio tectum. **I**ta deus providentia sua singulariter. id est simpliciter et stabiliter disponit omnia facienda. sicut fato. id est per fatum ea quae dispositio sunt temporaliter administrat. **N**on quod providentia divina habet esse in prima causa. fatum vero in rebus casualis. **I**te providentia divina habet motum unicum quod est in uno simplici. scilicet in mente divina. fatum autem habet motum pluralitatis quod est in pluribus casualis. **I**te fatum dependet a providentia sic effectus a sua causa. sicut non e converso. **S**ic ei forma rei artificialis dependet a forma persistere in mente artificis. et non e converso. sic fatum dependet a providentia divina non autem e converso.

Que diversa est facile liquet: si quis utriusque vim mente conspexerit. **N**am providentia est ipsa illa divina ratio in summo omnium principio constituta/que cuncta disponit. **F**atum vero inherens rebus mobilibus dispositio. per quam providentia suis quoque necesse ordinibus. **P**rovidentia namque cuncta pariter quaeque diversa: quaeque infinita/procedit. **F**atum vero singula digerit in motu/locis: formis: ac temporibus distributa. ut haec temporalis ordinis explicatio: in divine mentis adunata prospectu/providentia sit. **E**adem vero adunatio digesta atque explicata temporibus: fatum vocetur

Que licet diversa sint: alter tamen pendet ex altero. **Q**uod namque fatalis/ex providentiae simplicitate procedit. **S**icut enim artifex faciende rei formam mente percipiens: movet operis effectum. et quod simpliciter presentarieque prospexerat. per temporales ordines ducit: ita deus providentia quaedam singulariter stabiliterque faciendae disponit. **F**ato vero haec ipsa quae disposuit multipliciter ac temporaliter administrat. **N**on quod providentia divina habet esse in prima causa. fatum vero in rebus casualis. **I**te providentia divina habet motum unicum quod est in uno simplici. scilicet in mente divina. fatum autem habet motum pluralitatis quod est in pluribus casualis. **I**te fatum dependet a providentia sic effectus a sua causa. sicut non e converso. **S**ic ei forma rei artificialis dependet a forma persistere in mente artificis. et non e converso. sic fatum dependet a providentia divina non autem e converso.

Prosa sexta

quod deus prouidet res sicut sunt future, quedam prouidet necessario euenire, et quedam contingenter, **Quo fit ut taces nobis hunc ordinem nime considerare** ualētibus: p̄fusa oīa p̄urbataq; uideant, nihilominus tū suus modus ad bonū dirigēs cūcta disponat. **Ni**hil ē enī qd̄ mali causa ne ab ip̄is q̄dem improbis fiat. **Quos** (ut uerissime demonstratū est) bonū querētes prauus error auertit, ne duz ordo de summi boni

cardine p̄ficiscēs a suo quoq; deflectat exordio. **hil** enī est qd̄ eā mali fiat, nec etiā ab ip̄is improbis q̄s bonū querētes, prauus error auertit ut prius demōstratū est neduz, i. multo minus ordo fatalis p̄ficiscens de cardine summi boni, i. ab ip̄o deo deflectit a suo exordio, i. a deo qui est finis et principium oīm cā mali, cuius oppositū p̄z, multi enī mali se ip̄os interimūt. **Dicendū** q̄ nlls operat respiciēs ad malū qz oīa bonū appetūt. **Si** at̄ q̄s malū operat: hoc p̄tingit sub phantasia boni. Nam aliq̄s in magna anxietate ex̄ns estimat esse bonū / fugē anxietatē, et nihil aliud ip̄se p̄siderans sequit̄ hāc estimationē se ip̄m interficiens, et talis prius se bono ducit

Que rō inq̄s potest ylla iniq̄or eē p̄fusio: q̄ ut bonis / tum aduersa / tum prosa malis etiā tum optata, tum odiosa p̄tingat? **Num** igit̄ ea mētis integritate hoīes degūt, ut q̄s probos im̄p̄os uē cēsuerūt, eos quoq; uti existimāt eē necesse sit? **Atq;** i hoc hoīm iudicia depugnāt, ut q̄s aliq̄ p̄mio, aliq̄ supplicio dignos arbitrant, **Sz** cedamus ut aliq̄s possit bonos malos q; discernē. **Nū** igit̄ poterit intueri illam intimā temperiem uelut in corporibus dici solet animoz?

odiosa, cū sp̄ malis deberēt odiosa euenire. **Dic** phia. Nunq̄d hoīes degūt, i. uiuūt ea integrate, i. integro iudicio mētis ut necesse sit eos esse probos uel im̄p̄obos quos ip̄si censuerūt, i. iudicauerūt esse tales? **Atq;** p̄ certo in hoc depugnāt, i. p̄trariant iudicia hoīm, ut quos aliq̄ p̄mio aliq̄ arbitrent dignos supplicio. **Sed** cedamus ut aliq̄s possit discernē bonos et malos, nunq̄d ip̄se poterit intueri illā intimā temperiē, i. interiorē p̄ditionē et q̄litate aīoz ueluti solet dici i corporibus, q. d. ego loqr̄ de animis fm̄ q̄ hoīes p̄sueuerūt loqr̄ de corporibus. **Nō** q̄ p̄t̄ defectuoz sum iudiciū hoīm p̄tingit q̄ iudicāt eos esse bonos q̄ mali sūt, et eōuerso. **Si** ḡ iudicāt malos eē bonos, et si illis eueniāt mala, putāt bonis euenire mala, et si bonis q̄s iudicāt malos eueniāt bona, putāt malis euenire bona. **Et** iō etiā sepe putāt bonos deprimi cū mali deprimunt: iudicantes malos esse bonos, et putant malos extolli cum boni extollunt, qz iudicāt bonos esse malos.

Nō enī dissile ē / miraculū / nesciēti cur sanis corpib⁹ his qd̄ dulcia, illis rō amara p̄ueniāt. **Cur** egri etiā qd̄ lenib⁹, qd̄ rō acrib⁹ adiuuant. **At** h̄ medic⁹ q̄ sanitatis ip̄ius atq; egritudis modū tp̄amētūq; dino / scit nime mirat̄. **Quid** rō aliud aīoz salus uidet̄ eē q̄ p̄bitas? **Quid** egritudo q̄ uicia? **Quis** at̄ ali⁹ uel

et de hoc uidebit̄ magis in 1° hui⁹

Dic phia ont̄ q̄ ea que apparent in rebus p̄fusa: in diuina gubernatione sūt ordiata, d. **Quo** fit, i. ex hoc q̄ diuina p̄uidencia inenitabile ordinē rebus p̄stituit, sequit̄ ut et si nob̄ nime ualētibus p̄siderare hūc ordinē rez; uideant nobis oīa p̄fusa et p̄urbata, nihilomin⁹ tū modus suus, i. ordo p̄rius diuine p̄uidencie disponit cūcta, dirigens ea ad bonū, ni

Nō q̄ dicit malos nihil facē nlls operat respiciēs ad phantasia boni, qz pro tūc putat bonū eē effugē anxietatē p̄uātōne uite

Dic phia soluit q̄nēm q̄re bona malis, et mala bonis p̄tingat, et p̄mo ont̄ hoc in generali, 2° magis in speciali ibi. **Sed** si aliq̄s, **Primo** assignat cām p̄dicti accidentis: ex defectuoso iudicio hoīm, 2° ex p̄rio iudicio dei et hoīm, ibi. **Nam** ut pauca, p̄mo facit qd̄ dicit̄ est, 2° declarat se p̄ sile ibi. **Nō** ei dissile, **P̄rio** dicit̄ **Boeci** tu inq̄s que pōt esse ylla iniquioz p̄fusio q̄ ut bonis aliq̄n p̄spera / aliq̄n aduersa eueniāt, cū sp̄ boīa deberēt p̄spera euenire, et malis p̄trariū aliq̄n p̄tingat optata, aliq̄n

Dic phia declarat se p̄ sile, d. **I**stud miraculū nō est dissile, imo ual de sile ad p̄positum. **Nesciēti** alicui cur sanis corpibus his p̄ueniāt dulcia: his amara, etiā nesciēti cur q̄dam egri adiuuant lenibus, qd̄ acerbis, lz hoc uideat̄ mirū nesciēti tū medicus de hoc nō mirat̄ q̄ cog noscīt modū et tp̄amentū sanitatis et egritudis. **Sic** sicut lz hō ignoret

Libri quarti de consolatione philosophiæ

quod ueniat bonis et malis. tñ deus
q̄ e seruator cordiu: ista cognoscit.
videns q̄ bonis aliqñ ueniunt ad/
uersa. malis qñq; p̄spera. iō sic eis
distribuit. et h̄ e qd̄ s̄dit applicādo
silitudinē ad animū. d. **Quid enī a/
liud indicat eē sal^o aior q̄ p̄bitas?**
qd̄ aliud ē egritudo aior q̄ uiciū? z
q̄s alius p̄seruator est bonoz. z depulsoz maloz q̄ deus rector z medicator mētū? **Crantes.**
**Qui cū respicit ex alta specula puidētie. ipe cognoscit qd̄ unicuiq; ueniat. et qd̄ agnoui pue/
nire h̄ accōmodat. Vnc. i. ex h̄ qd̄ dictū est sit insignē miraculū ord̄is fatalis. i. sit illud qd̄ admī/
rant hoies in ordine fatali cū a deo illud gerit. i. sit qd̄ ignorātes stupeāt. i. admirant. Nō q̄
est bō p̄parat. sanitatis et egritudis corporalis ad medicū. z p̄bitatis z uiciū aior ad deū. sic enī
medicus cognoscens cās sanitatis z egritudis scit qd̄ ueniat sano et egro alijs ignorātibz et
mirātibz. Si deus cognoscens q̄lratē aior. scit qd̄ bonis ueniat z qd̄ malis. et unicuiq; sibi
ueniens t̄bit. qñq; malis p̄spera: bonis aduersa. de q̄ stupēt ignorātes. Nō q̄ specula d̄i loz
cus altus aptus ad circūspiciendū. et qz deus p̄ puidētā oīa circūspicit. iō silitudinariē ip̄a pui/
dētā d̄i specula. Nō q̄ qz hoies ignorāt q̄ s̄t boni vel mali: ignorāt etiā qd̄ unicuiq; ueniat:
iō aliq̄ credunt p̄uere bonis q̄ tñ s̄z iudiciū dei eis nō ueniunt. z iō hoies mirant q̄re deus eis
nō attribuat q̄ uident eis attribuenda. iō dic̄ p̄bia ex dictis p̄tingit hoc miraculū q̄ ignorātes stu/
pent que s̄iūt. a deo sciente.**

**Dic̄ p̄bia oñt q̄ bonis mala z bō
malis p̄tingūt ex p̄rio iudicio dei z
hoim. d. Ut ego pauca p̄stringaz q̄
hūana rō ualeat accipe de diuina p̄/
sūditate illd̄ supple declarabo. p̄ bo/
eci de h̄ supple hoie quē tu putas eē
iustissimū z fuerissimū e q̄. i. e q̄tatis
diuersū. i. alit̄ uidef̄ puidētē/sciētē
oīa. i. deo. qd̄ p̄firmat auctē **Lucan**
ni q̄ describēs bellū int̄ **Pōpeiū z**
Juliu cēsare. cū q̄reref̄ ab eo cui^o cā eēt iustior dixit. uictrix cā d̄ijs placuit. s̄ uictā **Cathoni.** vñ
dic̄ uictrix cām. s̄ **Julij cēsaris** placuisse d̄ijs. uictā s̄o cām. s̄. **Pompei** placuisse **Cathoni** admo/
nuit **Lucan^o** n̄ familiaris. **Ex** q̄ p̄cludit. ea q̄ p̄ spem hoim ueniūt esse p̄fusionē in opione hoim
nō tñ in re dicēs. q̄cqd̄ igit̄ uideas geri. i. fieri vl̄ euenire p̄ spem hois cām ignorātis. id̄ i reb^o
est reā^o ordo s̄ opioni tue est p̄uersa p̄fusio. Nō q̄ **Catho** uicticnsis p̄p̄ suā sapiam z d̄itū ma/
xime auctoritatis fuerat in p̄plo. Cū at̄ **Julius** pugnaret p̄ **pompeiu**: catho iudicauit **pompeiu** eē
iustū et at̄buit sibi cās uictrix. Alij at̄ iudicabāt **Juliu** esse iustū/ at̄buentes sibi cām uictrix
Ex q̄ p̄z q̄ de eodē p̄rio mō iudicabāt d̄ij et hoies sapientes qui **Cathonē** sequebant̄.**

**Dic̄ p̄bia assignat cās sp̄ales q̄
re bonis z mal̄ indifferētē eueniūt
nūc p̄spera nūc aduersa. 2° excusat
se ex ampliori p̄tractatōe hmōi cāz
scd̄a ibi. Neq; enī fas. P̄rio decla/
rat int̄ctū suū de bonis. 2° de malis
ibi. Nā id̄ q̄z **P̄rio** assignat cām q̄re
aliq̄bus bonis non ueniūt mala. 2°
q̄re aliqñ eis p̄tingūt mala ibi. Alijs
mixta. p̄mo oñt q̄re bonis nō p̄rin/
gāt mala. 2° q̄re p̄tingāt eis qñq; bō ibi. fit at̄. **P̄rio** assignat duas cās q̄re bonis nō eueniāt mala
scd̄a ibi. Est ali^o. **P̄ria** cā ē infirmitas ai al̄ c^o boni cui si adueniret aduersitas: ipe exterioraref̄
vñ dic̄ in l̄ra. **Sz** sit. i. ponam^o q̄ ali^o s̄ sit ita bñ morigerat^o q̄ d̄inū z humanū iudiciū p̄sentiat
de eo. forsan ipe est infirm^o virib^o ai nō potēs resistē aduersitatibus. Cui si adueniat qd̄. i. aliqd̄
aduersi forsan desinet colē innocentā. i. exercē d̄itū p̄ quā nō potuit retinē fortunā. qz impura
bit sue inocētē q̄ p̄sgritas sua recessit quēadmod̄ legit̄ de **Job** cui vxoz sua improgabat dicēs.**

seruator bonoz. vel maloz depulsoz q̄ rector ac ma/
dicator mentū deus? **Qui** cū ex alta puidētie specu/
la respicit. qd̄ unicuiq; ueniat: agnoscit. et qd̄ ueni/
re nouit. accōmodat. **Vnc** iā fit illud fatalis ordinis
insigne miraculū: cū ab sciente gerit: qd̄ stupeāt igno

seruator bonoz. vel maloz depulsoz q̄ rector ac ma/
dicator mentū deus? **Qui** cū ex alta puidētie specu/
la respicit. qd̄ unicuiq; ueniat: agnoscit. et qd̄ ueni/
re nouit. accōmodat. **Vnc** iā fit illud fatalis ordinis
insigne miraculū: cū ab sciente gerit: qd̄ stupeāt igno

Nā ut pauca que rō ualeat hūana de diuina p̄fundi/
tate p̄stringā **De** hoc quē tu iustissimū z e q̄ seruans
simū putas. oīa sciētē puidētē diuersū uidef̄. **Et** uic/
tricē q̄dem causam d̄ijs. uictā s̄o **Cathoni** placuisse:
familiaris noster **Lucanus** admonuit. **Dic** igit̄ q̄cqd̄
citra spem uideas geri: rebus q̄dem rectus ordo est.
opinionī uero tue p̄uersa confusio.

Nā ut pauca que rō ualeat hūana de diuina p̄fundi/
tate p̄stringā **De** hoc quē tu iustissimū z e q̄ seruans
simū putas. oīa sciētē puidētē diuersū uidef̄. **Et** uic/
tricē q̄dem causam d̄ijs. uictā s̄o **Cathoni** placuisse:
familiaris noster **Lucanus** admonuit. **Dic** igit̄ q̄cqd̄
citra spem uideas geri: rebus q̄dem rectus ordo est.
opinionī uero tue p̄uersa confusio.

Sed sit aliq̄s ita bene moratus. ut de eo diuinū iu/
diciū parit̄ hūanūq; p̄sentiat. s̄ ē animi uiribus infir/
mus **Cui** siqd̄ eueniat aduersi: desinet colē re forsitān
innocentiā. p̄ quā nō potuit retinē fortunā. p̄parat
itaq; sapiēs disp̄satio ei: quem deteriorē facē possit
aduersitas. ne cui nō ueniat laborare patiatur.

Sed sit aliq̄s ita bene moratus. ut de eo diuinū iu/
diciū parit̄ hūanūq; p̄sentiat. s̄ ē animi uiribus infir/
mus **Cui** siqd̄ eueniat aduersi: desinet colē re forsitān
innocentiā. p̄ quā nō potuit retinē fortunā. p̄parat
itaq; sapiēs disp̄satio ei: quem deteriorē facē possit
aduersitas. ne cui nō ueniat laborare patiatur.

Prosa sexta

Abhuc pmanēs i simplicitate tua bñdic deo z morere. **P**arcit itaqz illi sapiēs dispēsatio. i. pui dētia dei quē aduersitas possz facē deteriorē ne patiat eū laborare aduersitate cui nō pueniat.

Nō qz qdā bōi sūt ita imbecillis ai qz ex modica tentatiōe aduersitatis mutarent. qd videns dē p̄cit ipis ne eos aduersitate d̄iciat. vñ **A**pl̄s. **F**idel̄ dē qz n̄ patit vos tētari vñ id qd pot est.

Est alius cūctis virtutibus absolut⁹ sanctusqz ac deo primus. hūc p̄tingi qbuslibet aduersis nefas prouidētia iudicat. adeo vt ne corporeis qdē morbis agitari sinat. **N**am vt quidam me quoqz excellentior ait **V**iri sancti corpus edificauerūt virtutes.

eniusdā p̄hi. dicēs. **N**ā vt ait qdā p̄hs excellentior me. cuius autētem ponit i greco qz tātū sonat in leio. **C**orp⁹ viri sacri edificauerūt virtutes supple p̄seruādo ipm ab aduersis. **N**ō qz scdā cā qre aliqbus n̄ adueniūt aduersa ē excellēs scitas ipoz. sic ei de⁹ excellent malos n̄ tm̄ punit i futuro s̄ etiā i p̄nti. sic aliqz excellent bonos n̄ tm̄ p̄miat i futuro s̄ etiā i p̄nti ab aduersitate custo/ dit. **N**ō qre p̄hia dicat **Q**uidā excellentior me dixit. cuz nullus sit excellentior p̄hia. **D**icendū qz littera sic debz exponi. **N**ā quidā p̄hs excellentior alijs p̄his me. i. per me p̄hiā dixit. viri sancti corpus edificauerūt zc

Fit at̄ sepe vti bonis summa rez regēda deferaf. vt exuberās retidat improbitas. **A**lijs mixta quedā p̄ aīoz q̄litate distribuit. **Q**uosdā remordet ne lōga felicitate luxuriēt. **A**lios duris agitari. vt virtutes animi patie vsu atz exercitaciōe p̄firmēt. **A**lij pl⁹ eq̄ metunt qd ferre p̄nt. **A**lij plus eq̄ despiciūt qd ferre nō p̄nt. **H**os i expimētū sui tristib⁹ ducit. **N**ō nllā venerandū seclī nomē glōse p̄cio mortis emerūt. **Q**uidā supplicijs iexpugnabiles: exēplū ceteris p̄tulerūt. in/ uictā malis eē virtutē. **Q**ue q̄recte atz disposite z ex eoz bono qbus accedē vident: fiant. nllā dubitatio ē

ut qd bñ ferre p̄nt. sic **T**homas formidauit igressū **I**ndie. d. **D**ñe mitte me qz vis p̄ret ad indos **A**lij pl⁹ eq̄ despiciūt qd ferre n̄ p̄nt. qz q̄i p̄sumēdo despiciūt tentationes q̄s tm̄ ferre non p̄nt. vt **P**etr⁹ qz dixit **E**ssi oportuerit me mori tecū nō te negabo. qz ad tentatiōez z accusatiōez acille ch̄im negauit **H**os vtrōsqz de⁹ ducit. i. tētat t̄stib⁹. i. aduersitatib⁹ i expimētū sui. i. i rccognitiōez sui vt sciāt qd possint z qd n̄ possint. z nōnulli. i. aliqz emerūt p̄cio mortis venerādū nomē seclī sic martyres. **Q**uidā iexpugnabiles supplicijs p̄tulerūt ceteris exēplū: virtutē eē inuictā a malis q̄ oia q̄recte disposite fiāt ex eoz bono qbus accedē vident nllā ē dubitatio. **N**ō qz qdā pl⁹ timēt qz timē deberēt aliquā aduersitate. de qbus d̄i i p̄s⁹ **T**repidauerūt tiorē vbi n̄ erat tior. **T**a lib⁹ deus immittit aduersitates qbus resistāt vt p̄scant se grā dei posse resistē ei qd timebant. **A**lij at̄ p̄sumētes de p̄rijs virib⁹ despiciūt tentatiōes q̄si potentes resistē eis. illis deus tenta/ tiones immittit z p̄mittit eos succūbere vt p̄gnoscant q̄s fragil sit hūana natura sine dīna grā.

Nam illud quoqz qz improbis nūc tristia/nūc optata pueniunt/ ex eisdem ducit̄ causis: ac de tristib⁹ qdem nemo mirat qz eos male meritos oēs existimat. **Q**uorū quidem supplicio tum ceteros ab sceleribus deter/ rent. tum ipsos quibus inuehunt: emendant.

Dic assignat aliā cāz qre qbus/ dā bōis n̄ adueniāt mala. d. **E**st ali us hō absolut⁹. i. p̄fēd⁹ cūctis virtutibus z sanā z p̄xim⁹ deo hūc ho/ minē p̄tingi. i. tāgi aliqbus aduersis puidētia dīna iudicat nefas acco. i. i tātū vt nec sinat ipz agitari morbis corporeis. quod p̄firmat auctē

Dic oñt qre bonis sepe p̄tingāt bō. d. **F**it at̄. i. p̄tingit sepe vt summa rez regēda. i. p̄ncipat⁹ regendi res deferaf. i. p̄cedat p̄bis n̄ tm̄ p̄t v/ tilitate bonoz hoīm s̄ vt improbitas exuberās. i. abūdās maloz retidat. i. p̄p̄scat vel rep̄maf. **T**unc affigit cām qre bōis aliqz p̄tingant mala. d. **A**lys. i. bōis de⁹ distribuit qdā mixta. i. nūc bō nūc mala p̄ q/ litate aīoz. qdā ei bonos deus re/ mordet aduersitatib⁹ ne luxuriēt. i. supbiāt lōga felicitate. i. p̄peritate **A**lios bonos patit agitari. i. vexa/ ri duris. i. aduersitatib⁹ vt virtutes ai ipoz p̄firmet vsu z exercitacione patie. vt p̄z i **J**ob. **A**lij pl⁹ eq̄ metu/

Dic affigit cās qre mal⁹ q̄bz bō q̄bz mala p̄tingant. **E**t p̄ oñt qre mal⁹ p̄tingūt mala. 2⁹ qre bō ibi. **L**e/ ta vñ. **P**riō d̄ic. **E**x eisdē cāis ducit̄. i. p̄bat qz improb nūc pueniunt tristia. nūc optata. s̄ de t̄stibus qz mal⁹ eueniūt nemo mirat qz oēs existit/

Libri quarti de consolatione philosophie

mat eos. scilicet malos esse meritos. id est dignos malo quorum malorum supplicia ceteros deterret. id est terrore retrahunt a sceleribus. et ipsos malos emendant quibus inuehunt supplicia. **N**o qd phia innuit tres casus que malis eueniunt mala. **P**ria e qz oes hoies estimat eos dignos malo. **S**eda qz p supplicia maloz alij a malo retrahunt. **T**ertia ca qz mali supplicijs emendant.

Hic assignat casus que malis bona eueniant. 2o soluit tacitaz obiectione ibi. **N**az vt probis. **P**rio dic. **L**eta ho. i. pspera q malis eueniunt/loquuntur. i. indicat bonis magnu argumetu qd iudicare debet de hmoi felicitate qua sepe cernunt famlari improbis. hnt eni probi ex h certissimu argumetu q illa no est vera felicitas q malis aduenit sed falsa deceptio. **T**uc assignat pma cam que de malis procedit bonaz pspera. q qde mali p pspera pservant a peiorib scelelibus ne fiat fures vl raptozes. z dic **I**n q re q malis eueniunt pspera illud credo dispesari. i. dispesatione ordinari q forsitan natura alicuius mali e ta preceps ad malu z impoztuna. vt inopia rei familiaris. i. pauptas possit eu exacerbare. i. puocare ad scelera. scilicet ad furtu vel ad rapinam. cuius morbo diuina puidencia medef remedio collate pecunie. **T**uc assignat sedam caz ta lem q io malis eueniunt pspera. vt psperitate emendet vita. q timetes ne ppter malicia amittat psperitate. **U**n dic. hic. i. aliqs malus spectas. i. psideras psciam sua fedata probis. i. maculata vicijs. et ipse psparans se cu fortuna. i. psperitate sua/ forsitan ptimescit. vt cuius rei. i. psperitatis iocudus est ei vsus. illius fiat tristis amissio. et du metuit amitte fortunam derelinqt neqciam. **T**uc ponit teta cam. d. **A**lys malis aduenit psperitas vt incidat maiore miseriam aduersitatis qz sic didu fuit 2o li. pfa qrtia **I**n oi aduersitate fortune infelicissimu genus infortunij e fuisse felicem. vñ dic in lra q felicitas indigne aucta. **A**lia lra hz acta. i. inducta alios malos pscipit in meritā cladem. i. miseriam. **E**t addit q qbusda malis pmisum e. i. pcessum ius puniendi. i. ptas vt sint bonis ca exercitij in stutibus z patientia. et malis sint ca supplicij. **N**o q felicitas qsdam pscipit in clade aduersitatis. **U**n **S**amarienf. **P**romouet iniustos fortuna volubiles. vt quos scandē pscepites fecit. ad ima rotet **N**a grauiore ruit turris tumefacta ruina. **E**t grauis pulsat alta cypressus humu **E**t no q boni p aduersitates in stutibus z patientia exercent. **U**n idem paup **H**eriel. **A**spera ferre decet maturat aspera mentē **E**t bn matura plenius vua sapit **P**er nimios estus gelidas transit ad vndas. **S**ic qz p oppositu dulcia querit homo.

Hic soluit qnda obiectiones. scdo infert qnda pclusiones ibi. **E**x q sepe **P**rio dic **A**liqs dicet. dixisti q malis e pcessus ius puniendi vt sint causa supplicij alijs mal. hoc no videt veru quia malus no punit malum cu sint similes. h soluit phia. d. **S**ic probis z improbis nullu est fedus. i. pcordia qz semp inuicē psentant **I**ta ipi improbi nequeunt in se couenire. **Q**uidni. i. que no eet ita. cu quis. i. qlibet mali dissentiat a semetipis. vicijs discerpentibus. i. distrahentibus pscentia ipoz z sepe mali faciat q cu gesserint. i. fecerit decernat. i. iudicet no fuisse gereda. i. faciēda **N**o q in ratu aliqs e bonus inquantu seruat ordine in vltimum finem qui finis est summu bonum. z quia illum finem z ordine omes boni seruant. ideo omes boni in eo q boni sunt/ inuicē pcordat. mali at qz hunc finem non obseruat z a semetipis discordant mutuo sibi pcordare non possunt.

Hic infert qnda pclusionē. d. **E**x q mali puniunt malos ex h diuina pu

Leta ho magnu bois argumetu loquunt. **Q**uid de hmoi felicitate debeant iudicare qua famulari sepe improbis cernat. **I**n q re illd etiā dispensari credo. q e forsitan alicui tam pceps atq impoztuna natura. vt eu in scelera. poti⁹ exacerbare possit rei familiaris inopia. h morbo: puidencia collate pecunie remedio medef. **H**ic fedata probis pscentia spectas. z se cu fortuna sua psparas: forsitan ptimescit. ne cui⁹ ei iocud⁹ vsus est: sit tristis amissio. **P**utabit igit mores: ac du fortuna metuit amitte/ neqcia derelinqt. **A**lios in cladem meritā pscipitauit indigne acta felicitas. **Q**uibusdam permissum puniendi ius: vt exercitij bonis/ et malis esset causa supplicij.

Na vt probis atq improbis nullu fedus est/ ita ipi inter se improbi nequeunt puenire. **Q**uidni? cu a semet ipis discerpentibus pscentia vicijs qsqz dissentiat faciant qz sepe q cu gesserint non fuisse gereda decernant **S**ic probis z improbis nullu est fedus. i. pcordia qz semp inuicē psentant **I**ta ipi improbi nequeunt in se couenire. **Q**uidni. i. que no eet ita. cu quis. i. qlibet mali dissentiat a semetipis. vicijs discerpentibus. i. distrahentibus pscentia ipoz z sepe mali faciat q cu gesserint. i. fecerit decernat. i. iudicet no fuisse gereda. i. faciēda **N**o q in ratu aliqs e bonus inquantu seruat ordine in vltimum finem qui finis est summu bonum. z quia illum finem z ordine omes boni seruant. ideo omes boni in eo q boni sunt/ inuicē pcordat. mali at qz hunc finem non obseruat z a semetipis discordant mutuo sibi pcordare non possunt.

Ex quo sepe summa illa puidencia ptulit insigne mi

Prosa sexta

raciliū. vt malos mali: bonos facerēt. **Nā** dū iniqua sibi a pessimis q̄daz perpeti vident. noxiōz odio flagrātes. ad virtutis frugem rediere. duz se eis dissiles student esse quos oderāt. **Sola** est enī diuinavis. cui mala quoq; bona sint. cū eis p̄petenter vtendo: alicuius boni elicit effectū. **O**do enī q̄dā cuncta p̄plectit. vt q̄d ab assignata ordinis rōne discesserit. hoc licet i aliū tamen ordinē relabāt. ne quid in regno prouidētie liceat temeritati. **Fortissimus** in mundo deus oīa regit ad bonū atq; gubernat.

relabāt in aliū ordine. s. boni. ne in regno puidētie dei liceat q̄d. i. aliq̄d temeritati. i. inordinati/oni. et ponit auctoritatē in greco q̄ tantū sonat. fortissim⁹ in mūdo deus oīa regit. **Nō** duz q̄ bonū pueniēs ex malicia improboz nō ē imputandū ipis improbis s̄ tm̄ diuine x̄tuti q̄ nouit ex malis efficē bona. **E**t lz deus malū dirigat ad bonū sua intentiōe et potestate. nō tñ hō iō est ex culpā q̄ illd malū agit mala intentiōe. **Nō** q̄ ali⁹ ē ordo natural. ali⁹ ordo a deo p̄uisus. **O**rdo naturalis ē vt deūz primū diligam⁹. **O**rdo p̄uisus ē tp̄alis rex dispositio q̄ fatū vocat. et lz ordi nē naturalē sepe dimittamus aliq̄d plus deo diligēdo. et primū odiēdo. tñ ordinē p̄uisum a deo nunq; effugimus. qz nunq; aliter puenit q̄s deus prouidet. et si aliquid recedit ab ordine natura li relabit in aliū. vt si aliq̄d est malū quo ad miam. ipm est bonum in compatione ad iustitiā. ita q̄ in regno diuine puidētie nihil relinquit temeritati.

Neq; enim fas est homini cunctas diuine opere machinas vel ingenio comprehendere/ vel explicare sermone. **H**oc tm̄ perspexisse sufficiat q̄ naturarū oīm proditor/ deus/ idem ad bonū dirigens cuncta disponit. **D**uz q; ea que protulit in sui similitudinē retinē festinat: malū omne de reipublice sue terminis per fatalis seriem necessitatis eliminat. **Q**uo fit vt q̄ in terris abūdare credunt: si disponētē puidētiā spectes: nihil vsquā mali esse ppendas. **S**z video te iandudū et pondere questionis oneratū. et rōnis plixitate fatigatū. aliquā carminis expectare dulcedinem. **A**ccipe igit haustū q̄ refectus: firmior in vltiora p̄tendas.

stū dulcedis merice. q̄ refectus. i. recreatus firmior p̄cedas i vltiora. **Nō** q̄ dicit malū nunq; esse in p̄patione ad diuinā puidētiā. qz malū non est aliq̄ natura nec aliq̄ res. oīs enī natura et res appetit suā p̄fectionē. **Cū** aut appetibile hēat rōnez boni si malū esset natura et res appetēs p̄fectionē malū esset bonū. **Nō** q̄ nullū ē malū simplr et tōlit in mūdo qm̄ in p̄patione ad diuinā puidētiā hēat rōnez boni. vñ expedit multos defēd⁹ p̄tingē i vniuerso ne multa bō tollant. **S**i enī nō corrūpēt aer/ ignis nō p̄seruaret. nec vita leonis p̄seruaret nisi occideret agnus vel asinus. neq; laudaret iusticia nec patientia si nō esset iniquitas. **E**t q̄ p̄z q̄ multa i p̄patione ad nos sūt mala q̄ in p̄patione ad diuinā puidētiā oīa disponētē fm̄ q̄ melius p̄petūt vniuerso/ bō st.

Metrū mixtū scz adoniū archilochiū tetrametrū. dactylicū

dentia ptulit insigne miraculū. s. vt mali facerēt malos bonos. quod declarat. **Nā** dum q̄dam mali vident perpeti iniq; a pessimis: ipi flagrant. i. ardētes odio noxiōz. i. dānoz suoz rediere ad frugem virtutis. i. ad vtilitatem dū tales stupēt se eē dissiles illis mal' q̄s oderāt. **E**t ad/ dit q̄ sola diuina vis t̄lis ē cui mala sint bona. i. cedūt in bonuz sic cū malus facit malū bonuz. **U**n̄ s̄dit. **Cū** deus vtēdo p̄petent magis elicit effectū alicui⁹ boni. **O**rdo enī fatalis cuncta p̄plectit vt q̄d discesserit ab assignata rōe ordinis. s. mali. q̄d. i. aliq̄d temeritati. i. inordinati/oni. et ponit auctoritatē in greco q̄ tantū sonat. fortissim⁹ in mūdo deus oīa regit. **Nō** duz q̄ bonū pueniēs ex malicia improboz nō ē imputandū ipis improbis s̄ tm̄ diuine x̄tuti q̄ nouit ex malis efficē bona. **E**t lz deus malū dirigat ad bonū sua intentiōe et potestate. nō tñ hō iō est ex culpā q̄ illd malū agit mala intentiōe. **Nō** q̄ ali⁹ ē ordo natural. ali⁹ ordo a deo p̄uisus. **O**rdo naturalis ē vt deūz primū diligam⁹. **O**rdo p̄uisus ē tp̄alis rex dispositio q̄ fatū vocat. et lz ordi nē naturalē sepe dimittamus aliq̄d plus deo diligēdo. et primū odiēdo. tñ ordinē p̄uisum a deo nunq; effugimus. qz nunq; aliter puenit q̄s deus prouidet. et si aliquid recedit ab ordine natura li relabit in aliū. vt si aliq̄d est malū quo ad miam. ipm est bonum in compatione ad iustitiā. ita q̄ in regno diuine puidētie nihil relinquit temeritati.

Hic p̄hia excusat se de ampliori indagacione causaz. d. **N**eq; enim est fas homi vel ingenio p̄prehendere vlt sermone explicare cūctas machinas. i. cās vlt dispōnes diuini opis. hoc tm̄ sufficiat p̄spexisse q̄ deus p̄ditor. i. p̄ductor oīm naturaz disponit cuncta/ dirigens ad bonū. **E**t dū ea q̄ p̄durit festinat retinē in similitudinē sui. i. i bono ipē elimiet. i. excludat p̄ serie. i. ordinē fatalis nēcitatē oīm malū de t̄minis sue publice rei. i. m̄s di. **Q**uo fit vt mala q̄ credunt abū dare in tris si spectes puidētiā disponētē nihil ppendas vsq; eē malū. **T**ūc iuitat boeciū ad p̄solonē metricā. d. **V**ideo te eē oneratū pondere q̄onīs que difficilis est et fatigatū plixitate oīonīs expectare aliquam dulcedinez carminis. igit accipe haustū dulcedis merice. q̄ refectus. i. recreatus firmior p̄cedas i vltiora. **Nō** q̄ dicit malū nunq; esse in p̄patione ad diuinā puidētiā. qz malū non est aliq̄ natura nec aliq̄ res. oīs enī natura et res appetit suā p̄fectionē. **Cū** aut appetibile hēat rōnez boni si malū esset natura et res appetēs p̄fectionē malū esset bonū. **Nō** q̄ nullū ē malū simplr et tōlit in mūdo qm̄ in p̄patione ad diuinā puidētiā hēat rōnez boni. vñ expedit multos defēd⁹ p̄tingē i vniuerso ne multa bō tollant. **S**i enī nō corrūpēt aer/ ignis nō p̄seruaret. nec vita leonis p̄seruaret nisi occideret agnus vel asinus. neq; laudaret iusticia nec patientia si nō esset iniquitas. **E**t q̄ p̄z q̄ multa i p̄patione ad nos sūt mala q̄ in p̄patione ad diuinā puidētiā oīa disponētē fm̄ q̄ melius p̄petūt vniuerso/ bō st.

Prosa septima

Sedet interea conditor altus

Rerumq; regens flectit habenas

Rex et dominus fons et origo

Lex et sapiens arbiter equi

Et que motu concitat ire

Sistit retrahens. ac vaga firmat

Nam nisi rector reuocans itus

Flexos iterum cogat in orbem

Que nunc stabilis continet ordo

Dissepta suo fonte fatiscant

Hic est cunctis communis amor.

Repetuntq; boni sine teneri

Quia non aliter durare queant.

Nisi conuerso rursus amore

Refuant cause. que dedit esse.

Itē in creaturis rōnalibus q; p̄grediunt a deo p̄ductiōe

nature sit itēz reflexio ad ip̄m deū p̄ reductionē gr̄e. vt sic nihil p̄maneat ī rebus ensz p̄fectū nē

si p̄ quādā circulationē. z h̄ inuit p̄hia in l̄ra

Nō q; finis ad quē oīa naturali appetitu tendūt ē

ip̄m summū bonū qd̄ est deus. h̄nc finē p̄sequunt rōnales creature p̄ opationē intellectū z volū

tatis. Sed irrōnales creature p̄sequunt ip̄m solū p̄ hoc q; ip̄m rep̄ntant p̄ quādā p̄cipitationem

eēndi. z iō eodē appetitu naturali q; aliqd̄ appetit suū esse: eodē appetitu tendit ī suū vltimū finēz.

z hoc inuit in l̄ra cū dicitur **Hic cūctis**

communis amor

Ita est septia z vltia p̄sa h̄ q̄rtē

in q; p̄hia deducit quādā p̄clonēz ex

p̄missis. et p̄ facit h̄. z subīngit quā

dā exhorrationē. scdā ibi **Quare in**

qt. **Primo ponit p̄clonē intentā. z**

p̄parat eā ad opionē vulgī. scdā ibi

****Sz eā. **Primo** dicit. **Vides ne iaz o******

boeci qd̄ p̄sequat hec oīa q; dixim⁹

****Dicit boeci⁹ qd̄ inquit. **Et p̄hia. oēm******

fortunā p̄sus eē bonā. **Dicit boeci⁹**

z qd̄ inquit. quō p̄t h̄ fieri. **Cui p̄hia**

****Attēde inquit. **Cū oīa fortunā siue ioy******

cūda siue aspera deferaf eā remune

rādi vel exercēdi bonos vel cā pu

niendi. vel corrigēdi improbos p̄z q; oīs fortuna ē bō. quā vel p̄stat eē iustā sic illa q; punit ma

los: et p̄miat bonos. vel p̄stat esse vtilē sic q; exercet bonos et corrigit malos. **Dicit boeci⁹ **Nē****

mis. i. valde vera est rō. etsi p̄uidentiā quā paulo aū docuisti z fatū p̄siderē: tūc sentētia ē n̄ra. i.

firmata firmis viribus. i. rōnibus **Nō ex q; fm diuinā p̄uidentiā bonis z malis nūc p̄spera nūc**

Dicit p̄mēdat p̄uidentiā dinā ex p̄te dei regētis. d. **Intēa**

dū res sic gerunt alt⁹. p̄ditor. i. sumus creator rex de⁹ (se)

det. i. in se imurabilis manet. regens oīa flectit. i. moderat

habeas rex. i. frena. ex̄ns rex p̄ sapiam gubernatiōis. dñs

p̄ potētā creatōis. fons oīs bōitatis et origo oīm. z ip̄e a

nullo. lex oīa ligās. z sapiēs arbit. i. iudex equi. i. eq̄tatis oī

bus refluens fm iusticiā. q; s. deus oīa regens p̄cit. i. ex

citāt entia ire. i. p̄cedē ad eē motu. i. p̄ motū. et sistit. i. p̄ma

nere facit ad ip̄s ī esse. rethēs oīa ad nō esse. et ip̄e firmat

p̄ grām vaga. i. instabilia p̄ naturā. **Nā nisi de⁹ reuocans**

reāos itus. i. reāū p̄gressū q; est ab esse ad nō esse. cogat. i.

reducit entia in flexos orbem. i. in quāsdā circulatōnes eā

ta a suo fonte. i. a suo p̄ncipio qd̄ est deus fatiscāt. i. defici

ant z ad nihilū deueniēt. **Dicit fons ē cōis amor cūctis en**

tib⁹. z cūctā repetūt. i. appetūt teneri. i. p̄seruari sine boni

i. p̄ finē boni qz res alit nō quērit durare. i. ī esse p̄petuari

nisi p̄uerso amore. refluant. i. redeāt cause. i. ad cām p̄maz

q; dedit eis eē p̄ creationē **Nō q; entia regunt a deo p̄**

quādā circulationē sz quā qdāmō p̄petuant ī esse **Verbi**

grā **Deus sic disposuit res vt ex semē p̄ueniat h̄ba. z eodē**

uerso ex h̄ba p̄ducāt semē. sic in generatiōe elementoz sit

quidā circū dñi ex acre generat ignis. z itēz ex igne aer

Itē in creaturis rōnalibus q; p̄grediunt a deo p̄ductiōe

nature sit itēz reflexio ad ip̄m deū p̄ reductionē gr̄e. vt sic nihil p̄maneat ī rebus ensz p̄fectū nē

si p̄ quādā circulationē. z h̄ inuit p̄hia in l̄ra

Nō q; finis ad quē oīa naturali appetitu tendūt ē

ip̄m summū bonū qd̄ est deus. h̄nc finē p̄sequunt rōnales creature p̄ opationē intellectū z volū

tatis. Sed irrōnales creature p̄sequunt ip̄m solū p̄ hoc q; ip̄m rep̄ntant p̄ quādā p̄cipitationem

eēndi. z iō eodē appetitu naturali q; aliqd̄ appetit suū esse: eodē appetitu tendit ī suū vltimū finēz.

z hoc inuit in l̄ra cū dicitur **Hic cūctis**

communis amor

Ita est septia z vltia p̄sa h̄ q̄rtē

in q; p̄hia deducit quādā p̄clonēz ex

p̄missis. et p̄ facit h̄. z subīngit quā

dā exhorrationē. scdā ibi **Quare in**

qt. **Primo ponit p̄clonē intentā. z**

p̄parat eā ad opionē vulgī. scdā ibi

****Sz eā. **Primo** dicit. **Vides ne iaz o******

boeci qd̄ p̄sequat hec oīa q; dixim⁹

****Dicit boeci⁹ qd̄ inquit. **Et p̄hia. oēm******

fortunā p̄sus eē bonā. **Dicit boeci⁹**

z qd̄ inquit. quō p̄t h̄ fieri. **Cui p̄hia**

****Attēde inquit. **Cū oīa fortunā siue ioy******

cūda siue aspera deferaf eā remune

rādi vel exercēdi bonos vel cā pu

niendi. vel corrigēdi improbos p̄z q; oīs fortuna ē bō. quā vel p̄stat eē iustā sic illa q; punit ma

los: et p̄miat bonos. vel p̄stat esse vtilē sic q; exercet bonos et corrigit malos. **Dicit boeci⁹ **Nē****

psiderem. firmis viribus n̄ra sententia.

niendi. vel corrigēdi improbos p̄z q; oīs fortuna ē bō. quā vel p̄stat eē iustā sic illa q; punit ma

los: et p̄miat bonos. vel p̄stat esse vtilē sic q; exercet bonos et corrigit malos. **Dicit boeci⁹ **Nē****

mis. i. valde vera est rō. etsi p̄uidentiā quā paulo aū docuisti z fatū p̄siderē: tūc sentētia ē n̄ra. i.

firmata firmis viribus. i. rōnibus **Nō ex q; fm diuinā p̄uidentiā bonis z malis nūc p̄spera nūc**

aduersa eueniūt. bonis p̄t remunerationē p̄spera. z p̄t exercitacionē ī s̄tutibus aduersa. p̄z q;

p̄spera fortunā remunerās z aduersa exercitans ē bō. **Itē cū p̄spera fortunā malos emēdet vt v̄**

sum est prius. et aduersa ipsos corrigit et iuste punit patet ipsam etiam esse bonam

****Sz eā** si placet inē eas q; inopinabiles paulo aū po**

suiti nūerem. **P. **Qui inquit **B. **Quia** id hoīm sermo******

****Dicit** p̄pat h̄ac p̄clonem ad opio**

nē vulgī oīs eā vulgo esse inopinā

Metrum septimum

tuna bona est vt pbatū est. Vel p̄t p̄pari fortuna ad istū cui euenit, z sic solū illa d̄ bona que ali quod bonū p̄fert illi cui aduenit, z illa mala que nihil boni confert

P. Quare inq̄t ita vir sapiēs moleste ferre nō debz: quotiēs in fortūe certamē adducit. Ut virū fortē nō decz indignari/quotiēs increpuit bellicus tumultus. **U**triqz enī huic quidē glorie p̄pagande. illi h̄o p̄for mande sapie difficultas ip̄a materia ē. **E**x q̄ etiā vir/ tus vocat̄ q̄ suis viribus nitēs nō superet aduersis **N**eqz enī vos ī p̄uēctū positi h̄tutis: diffinē delicijs z emarcescere voluptate venistis. **P**reliū cū oī for/ tūa nimis acre cōseritis, ne vos aut tristis opprimat, aut iocūda corrūpat. firmis mediū viribus occupate **Q**uicqd̄ aut infra s̄sistit: aut vltra p̄gredit̄: habet cō temptū felicitatis: nō habet p̄mū laboris. **I**n vīa cī sitū manu, q̄lē vob̄ fortunā formare malitis. **D**is enī q̄ videt̄ aspera, nisi aut exercet, aut corrigit: p̄mittit.

endo in desperationē, aut iocūda corrūpat alliciendo ad voluptatē, occupate, i. tenete ergo mes diū h̄tutis firmis viribus, qz q̄cqd̄ infra subsistit/ a medio virtutis deficiendo, aut vltra p̄gredit̄ mediū h̄tutis excedendo: illud h̄z p̄temptū felicitatis, i. h̄tutis, et nō h̄z p̄mū laboris, z in vīa manu, i. p̄tate sitū ē qualē fortunā vobis velitis formare, s. bonā vel malā. **D**is enī fortūa q̄ vide tur aspera aut exercet bonos, aut punit malos, z sic bona est. **N**ō q̄ p̄bia hortat̄ sapiētē ad ma gnanimitatē cū dic̄ Sapiens nō debet moleste ferre fortunaz. **N**ā s̄m **A**rl. in eth. Sapiens b̄n scit ferre fortunaz qz h̄z se sine vituperio sic terragonū. **C**orpus enī terragonū quocūqz p̄uicif firmit̄ stat, et magnanīm^o est q̄ p̄ difformes insultus fortūe vnanimi mētis p̄stātia militat. **N**ō q̄ h̄tus p̄sistit ī medio int̄ duo vicia extrema ad q̄z vnū impellit p̄spera fortuna, ad aliud aduer sa fortuna, vbi gr̄a **A**dversitas impellit ad desperationē et timiditatē, p̄speritas aut̄ ad p̄sumpti onē et audaciā/ int̄ que p̄sistit mediū h̄tutis cuius excessus vel defectus ē viciosus, z hoc innuit p̄bia in l̄ra. **N**ō q̄ in p̄tate hoīs est facē fortunā sibi qualē vult, s. bonā vel malā, qd̄ declarat p̄bia s̄ aduersa fortuna, qz si eā accipimus bono aīo pro exercitioz correctione/ ip̄a est bona, si at eā toleram^o malo aīo etiā p̄ pena/ ip̄a mala est.

Metrum sapphicum

Bella bis quinīs operatus ānis
Ultor atrides phrygiē ruinis
Fratri amissos thalamos p̄iavit
Ille dum graie dare vela classī
Optat, et ventos redimit crude.
Exuit patrem, miserumqz tristis
Federat nate iugulum sacerdos.

Hic incipit septimū z vltimū metrum h̄^o q̄rti, qd̄ d̄ sapphicū ab inuētoze, trochaicū a pede p̄d̄nante in q̄ p̄bia p̄firmat suā exhortationē exemplo viro rū fortūū q̄ sp̄retis voluptatibus magnos subierūt labores spe laudis et glē. **E**t p̄mo ponit p̄la exem pla, 2° hortat̄ nos ad imitationē eoz ibi. **I**te nunc fortes. **P**rima ps possit diuidi ī tot p̄tes q̄t exem pla ponit q̄ patebūt. **P**rimū exemplū ē tale **P**aris filius **P**riami regis troianoz in greciam p̄fer ātus: rapuit **D**elenā vrozē **M**enelai, et duxit eaz in phrygiā regionē. **M**enelaus at̄ p̄questus fratri suo **A**gamēnoni h̄ factū. **M**enelaon p̄uocatis p̄n cipibus grecoz trāsiretauit in phrygiā z obsedit **T**roiam decē annis quā tandē destruxit, z ma/ torib^o infectis p̄p̄m captiuauit. **C**ū at̄ **A**gamēnon p̄ficisceret versus **T**roia deuenit ī q̄ndā insu lā vbi factus est ei ventus p̄trarius z req̄siuit vates qd̄ eēt faciendū q̄ dixerūt q̄ nō h̄ret ventū p̄pez nisi placaret **D**ianā sacrificādo, ei suā filiā, cui l̄z b̄ videret dux̄ p̄t pietatē p̄nā, tū suadē

Retrum septimum

Hydra combusto perijt veneno
pusto veneno suo. Ubi nō q̄ i lerna palude fuit qdā serpens hñs pla capita quoz vno p̄ciso succrescebant tria. quē hercules aggressus sagittādo cū non videret se proficē collecta congerie

Dic ponit septimū laborē. d. Hydra. i. serpens perijt

Fronte turpatus achelous amnis

Dic ponit octauū laborē Herculis. Ubi sciēdū q̄ cuz

Ora demersit pudibunda ripis.

Diamira, flumi⁹ Achelous quē debebat trāsire mutauit

se i diuersas formas pugnādo p̄tra herculē. Cū at̄ vltimo mutasset se i spēm tauri hercules ip̄o deicēdo abstulit sibi vnū cornū qd̄ sacrificauit. copie. i. deē fortūe p̄pter qd̄ Achelous verecūdia p̄sulus fugit. et in aq̄s latuit. vñ diē in l̄ra. Achelous amnis. i. ille flumi⁹ fr̄ōte turpat⁹ p̄t ablati onē cornū ip̄e merfit in ripis ora pudibūda quia latuit p̄e pudore in ripis.

Stravit Antcum libycis arenis

Dic ponit nonū laborē. d. Hercules stravit. i. occidit

Antcum illū gigantē arenis libycis. i. arenis lybie re/gionis. Ubi nō q̄ Anteus erat gigas de terra p̄genit⁹ cui⁹ erat talis stus q̄ si aliqn̄ ex fati/gatiōe debilitaret. tactu terre statim recuperabat vires Qui cū exercēt magnā tyrānidē in Ly/bia. aduenit Hercules. et p̄gresus cū eo. diu sil' luctabant. Cū aut̄ Anteus sentiret se debilitari: sponte cecidit in terrā et sic resumpsit vires. qd̄ Hercules cognoscens ip̄m a tra eleuauit. et sup̄ pedus suū ip̄m tenendo oppressit quousq̄ sp̄m exhalaret.

Cacus euandri fatiuit iras

Dic ponit decimū laborē. Ubi nōndū q̄ Cacus fu

Manebat at̄ Cacus in mōte auentino/spolians et occidens hoies et furto plurimū insistēs. Cū at̄ Hercules veniret de hispania ducēs secū multos boues: Cacus q̄sdā boues herculis furabat̄ et traxit in antrū suū retrorsū p̄ caudas ne furtū pateret. cū at̄ hercules q̄reret boues: p̄ mugitū vnus bouis puenit ad antrū Caci. q̄ extracto ip̄m infecit. cuius morte placata est ira Euandri. quē idem Cacus multū offenderat. Vñ diē in l̄ra Cacus supple morte sua. quā passus est ab her/cule fatiuit. i. p̄pescuit iras Euandri quē Cacus multū offenderat

Quos q̄ pressurus foret altus orbis

Dic ponit vndeci^m laborē hculis. Ubi nō q̄ i ar

Setiger spumis humeros notauit

cadia erat qdam aper deuastans totā regionē quē cū

lis spuma maculauit quē aprū tandē infecit.

hercules agitarēt: aper sibi insultans/humeros hercu

Ultimus celum labor irreflexo

salua. quos humeros altus orbis foret. i. erat p̄pressus

Sustulit collo. preciumq̄ rursus

qz vt statim patebit hcules humeris suis celū sustulit

Ultimi celū meruit laboris.

Dic ponit duodecimū et vltimū laborē eius. Ubi

hoc celū meruit. Vñ diē in l̄ra Ultimus labor herculis fuit q̄ sustulit. i. supportauit celū collo ir reflexo. i. inclinato. et rursus meruit celū tanq̄ precii vltimi sui laboris.

Ite nunc fortes vbi celsa magni

Dic hortat̄ phia ad imitationē p̄ditoz fortūū vi

Ducit exempli via: cur inertes

roz. d. Ite nūc fortes. i. resistentes aduersitatibus. ite

Terga nudatis? superata tellus

illuc vbi ducit via celsa. i. ardua magni herculis q̄ est

Sidera donat

via stutū et via magni exempli ad aggrediēdū fortia.

et tunc inuehit̄ 3 tardos et viciosos. d. Cur vos iner/tes. i. hoies sine arte sic hoies desidiosos nudatis terga. i. dorso v̄a fugiēdo labores et aduersa nā tellus. i. te/rena p̄cupia supata donat hōi sidera. i. celū qz supata trena p̄cupia: efficit hō dign⁹ celo. qd̄ ē lo/cus deoz et sp̄um. Nā fm̄ Atl. i. celi et mū. Des eū locū q̄ surū est deo attribuit et barbari et greci q̄cunq̄ putāt deos esse. De q̄ loco diē Plato in Fedrone. Viri spectatiui viuētes fm̄ viā p̄templatiuā celestes sedes recipiunt. in q̄bus felicitate deoz potiunt. Qua felicitate nos faciat participes Iesus christus qui est deus sup oīa bñdīctus in secula seculoz. Amen.

**Amiciū Manliū Severinū Boeciū Exconsulis Ordi
narū Patriciū de p̄lotatione phie liber q̄rtus finit.**